

Göç ve Sosyal Uyum Açısından Halk Eğitimi Merkezi Programlarının Etkisi: Antalya, Muğla, Hatay ve Van İllerinde Bir Analiz¹

The Effect of Public Education Center Programs in Terms of Migration and Social Cohesion: An Analysis in Antalya, Muğla, Hatay and Van Provinces

Doğan PEKER

Dr., Milli Eğitim Bakanlığı,

doganpeker_31@hotmail.com

<https://orcid.org/0000-0001-8202-1902>

Makale Başvuru Tarihi: 03.06.2024

Makale Kabul Tarihi: 30.10.2024

Makale Türü: Araştırma Makalesi

ÖZET

Dünyamızda çok çeşitli nedenlerle krizler ve savaşlar yaşanmaktadır. Küreselleşme, teknolojinin hızlı gelişmesi, dünyamızın herhangi bir yerinde yaşanan problem, diğer ülkeleri de etkilemektedir. Küreselleşme, kriz ve savaşların etkisi ile insanlar buldukları mekânları terk ederek farklı ülke ve bölgelere göç etmektedir. Bu araştırmanın amacı küresel göç hareketi ile Türkiye'ye gelen "göçmen" ve "sığınmacıların" programlarının etkisini belirlemektir. Küresel göç problemi dünyanın önemli problemi olduğu gibi ülkemiz içinde önemli problemdir. Sosyal uyum problemi yaşayan göçmen ve sığınmacıların en temel uyum engeli dil bariyeridir. Dil bariyerini aşmayı ve sosyal uyumu en iyi şekilde eğitim sağlamaktadır. Türkiye'de dil bariyeri aşma ve sosyal uyumu sağlama konusunda en iyi örgütlenmiş olan kurumlar, halk eğitimi merkezleridir. Göç ve sosyal uyum açısından halk eğitimi merkezi programlarının etkisini anlamak için hedeflenen bu çalışmada, nitel araştırma yöntemi kullanılmış ve Antalya, Muğla, Hatay ve Van illerinde bir uygulama yapılmıştır. Kısacası bu illerde bulunan 58 halk eğitimi merkezi müdürü ile yarı yapılandırılmış görüşme yapılmıştır. İçerik analizi yöntemi ile elde edilen temalar ile kodlar tespit edilmiştir. Oluşturulan temalar, kodlar ile kavramlarla ilişkiler açıklanmaya çalışılmıştır. Çalışma sonucunda, yurtdışı kaynaklı göç ile gelen insanların dil problemi ve sosyal uyum açısından halk eğitimi merkezi programlarının etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

ABSTRACT

Crisis and wars occur in our world for various reasons. Globalization, The rapid development of technology, and global problems impact our countries. Due to the effects of globalization, crises, and wars, peopler leave their homes and migrate to different countries and regions. Aims to determine/ investigate the impact of public education center programs on language problems and social adaptation among "immigrants" and "asylum seekers," individuals who migrate from abroad to Turkey as part of the global migration movement. The global migration problem is important in the world as well as in our country. The most basic adaptation obstacle for immigrants and refugees who have social adaptation problems is the language barrier. Education provides the best way to overcome the language barrier and social adaptaion. The best organized institutions in Turkey to overcome the language barrier and ensure social harmony are public education centers. In this study, which aimed to understand the impact of public education center programs in terms of migration and social adaptation, qualitative research method was used and an application was made in Antalya, Muğla, Hatay and Van provinces. In short, semi-structured interviews were conducted with 58 public education center directors in these provinces. The themes and codes obtained through the content analysis method were determined. The created themes, codes, and relationships with concepts were tried to be explained. As a result of the study, it was concluded that public education center programs had an impact on the language problems and social adaptation of people who migrated from abroad.

Keywords:

Immigration,

Social Cohesion,

Public Education Center Programs,

Social Exclusion,

Language Barrier,

Önerilen Alıntı (Suggested Citation): PEKER, Doğan (2024), "Göç ve Sosyal Uyum Açısından Halk Eğitimi Merkezi Programlarının Etkisi: Antalya, Muğla, Hatay ve Van İllerinde Bir Analiz", *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, S.7(2), ss.536-555, Doi: <https://doi.org/10.33712/mana.1495238>

1 Bu çalışma, yazarın 2023 yılında Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesince kabul edilen "Türkiye'de Halk Eğitimi Merkezi Programlarının Beşeri Sermayenin Geliştirilmesi ve Yoksullukla Mücadele Açısından Etkinliği: Antalya, Muğla, Van ve Hatay Örnekleri" adlı doktora tezinden üretilmiştir. Mevcut çalışma 16-18/05/2024 tarihinde düzenlenen Kamu Yönetimi Forumu 24 (KAYFOR24) etkinliğinde sözlü olarak sunulmuştur.

1. GİRİŞ

Göç, hareketi dünya tarihi kadar eski bir olgudur. Bireyler ve topluluklar çok çeşitli nedene bağlı olarak yer değiştirirler. Bu yer değiştirme karşımıza “*coğrafi hareketlilik*” olarak çıkar. Günümüzde küreselleşme, Dünya’nın her hangi bir yerinde oluşan krizler, savaşlar, göç hareketine neden olmaktadır. Günümüzde teknolojinin hızlı ilerlemesi beraberinde iletişimi daha etkili kullanmayı ve dünyanın her hangi bir yerindeki gelişmeleri öğrenme, sosyal ağların gelişmesine de etki etmektedir. Bireyler ve topluluklar çeşitli nedenlere bağlı olarak gerek “*gönüllü*” gerekse “*zoraki*” buldukları mekânları değiştirme yani göç etmektedir. Nihayetinde göç edilen yer ile terk edilen yer arasında ilişki bulunmaktadır. Göç aynı zamanda süreç odaklıdır. Bu bağlamda göç zaman ve mekân açısından ilişkileri barındıran bir olgudur.

Göç, toplumsal hayatı çok boyutlu etkileyen süreç odaklı bir hareketliliktir. Göç hareketinde çıkış ülkesini etkilediği gibi varış ülkesini de etkilemektedir. Göç olgusu altında birçok nedeni barındırır. Ülkelerde ki ekonomik, siyasi, askeri, afetlere bağlı ve küresel nedenler olmak üzere iklime bağlı olarak insanların göç etmesine neden olabilir. Nitekim Türkiye’nin komşusu Suriye’de 2011 yılında başlayan krize bağlı olarak bu ülkede yaşayan insanlar daha güvenli bir ortama veya ülkeye gitmesine neden olmuştur. Türkiye bu Suriye olaylarına bağlı olarak ülke dışından büyük bir göç almıştır. Suriye’den gelen insanlar Türkiye’nin birçok kentine yerleşmiştir. Türkiye’de “*geçici sığınmacı*” statüsünde Türkiye Göç İdaresi Başkanlığı Haziran 2024 verilerine göre Türkiye’de 3.113.478 kişi bulunmaktadır (Göç İdaresi Başkanlığı, 2023).

Göç hareketinden dünyada ki ülkelerin etkilendiği gibi ülkemiz Türkiye’de oldukça etkilenmektedir. Türkiye bulunduğu konum itibarıyla gelişmiş ülkelere giden güzergâh üzerinde olması, jeopolitik konumu göç bağlamında etki altındadır. Ulusüstü örgütlerin belge ve raporlarında Türkiye’yi göç anlamında “*transit ülke*” ve “*kalkan ülke*” olarak önerilerde bulunmaktadır. Türkiye’nin küresel göç hareketinden önemli derece etkileneceği ve bu durumun geçici olmadığı da söz konusudur. Suriye göç hareketinden etkilenen önemli derecede etkilenen ülke Türkiye’dir. Can güvenliği gibi nedenler vardır. Suriyeli sığınmacılar geldikleri ülkeye adapte olmak veya ekonomik olarak adapte olmak adına “*her iş olursa*” her şartta çalışma isteği vardır. Bu gibi nedenlerle iş bulmak istemesi ve işvereninde Suriyelileri çalıştırma isteği de yerli halkı işsiz bırakma ve “*içten içe nefret*” ya da ön yargı ve “*sosyal patlamalara*” tavırların doğmasına neden olacaktır (Özkan, 2019:140-141). Göç hareketliliği ile gelenlerin entegrasyonunun önünde birçok etken vardır. Gidilen ülkenin kültürüne uyum sağlamak belirli süreç gerektirmektedir.

Göç ederek ülke değiştiren kişi ve topluluklar göç ettikleri ülkenin kültürüne, sosyo-ekonomik yapısında uyum göstermesi kolay olacak bir süreç değildir. Göç eden kesimlerin gittikleri ülkede ilk önce karşına dil problemi çıkar. Bu durum bireylere dil bariyeri şeklinde ortaya çıkan önemli bir engeldir. Buldukları ülke kültürüne uyum sağlaması dil engelini aşması ile daha kolay olması beklenmektedir. Dil engelini aşmasında kurs ve eğitim etkilidir. Bu bağlamda halk eğitimi merkezi programlarının arasında yer alan “*Türkçe A1-A-2 ve B1*” kurs programları ve genel ve mesleki kurslar mevcuttur.²

Bu çalışmada göç bağlamında sosyal uyum açısından halk eğitimi merkezi programlarının etkisi araştırılmıştır. Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılarak elde edilen veriler analiz edilmiştir. Araştırma, Antalya, Muğla, Hatay ve Van illerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın metodolojisi ve bulguları üzerinde değerlendirme yapmadan önce göç, göçmen, mülteci ve sığınmacı ile sosyal uyum hakkında kısa bilgiler de verilmiştir.

2. KAVRAMSAL AÇIDAN GÖÇ VE SOSYAL UYUM

Literatürde göç ile ilgili çalışmaların da artması ile birlikte kavramsal açıdan bazı karışıklıkların ortaya çıkmaması açısından bu kapsamdaki terimlerin doğru bir şekilde kullanılması gerektiği düşünülmektedir. Özellikle “*göçmen*” kavramı ile “*mülteci*” ve “*sığınmacı*” gibi kavramların birbirinin yerine kullanılmaması gerekmektedir. Bu bağlamda söz konusu kavramların uluslararası mevzuat ve akademik yazın bağlamında kısa da olsa açıklanması gerektiği görülmektedir.

2 Ayrıntılar için Bkz.: Millî Eğitim Bakanlığı, 2023..

2.1. Göç ve Göçmen Kavramının Mülteci ve Sığınmacı Kavramlarıyla İlişkisi

Göç kavramı ile üzerinde uzlaşmış bir tanım bulunmamakla birlikte, çok genel olarak insanların yaşadıkları bölgeleri terk ederek bir başka yere veya ülkeye sürekli olarak yaşamak için gitmeleri olarak tanımlanabilmektedir. Göç tanımı yapılırken “mekân” ve “zaman” arasında ilişki dikkate alınmaktadır. Göçün tanımlanmasında yine süreç odaklı bir olgu olduğu da ön plana çıkmaktadır (Yılmaz ve Mecek, 2023:4). 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununda göç şöyle ifade edilmiştir; “*Yabancıların, yasal yollarla Türkiye’ye girişini, Türkiye’de kalışını ve Türkiye’den çıkışını ifade eden düzenli göç ile yabancıların yasa dışı yollarla Türkiye’ye girişini, Türkiye’de kalışını, Türkiye’den çıkışını ve Türkiye’de izinsiz çalışmasını ifade*”³ eder. Göç ile ilgili farklı disiplinlerde çeşitli tanımlamalar yapılmaktadır. Yılmaz vd. (2020) göre göç;

“Muhtelif çekici ve/veya itici sebeplerden dolayı, insanların belirli bir zaman dilimi içerisinde, içinde buldukları yerleşim alanlarından bireysel ya da kitlesel olarak ayrılarak, iskân etmek amacıyla, yer değişikliği olarak anlamlandırabilecek (eski yerleşim alanından tamamen kopuk sayılabilecek) mesafedeki başka bir yerleşim alanına, kalıcı ya da yarı kalıcı olarak hareket etmeleri, yer değiştirmeleridir”

Göçmen kavramı ise en temel anlamda bakılacak olduğunda göç hareketini yapan kişi veya kitleye verilen isim olarak karşımıza çıkmaktadır. TDK sözlüğe (Güncel Türkçe Sözlük) göre ise “*kendi ülkesinden ayrılarak yerleşmek üzere başka ülkeye giden (kimse aile veya topluluk); muhacir*” şeklinde tanımlanmıştır (<https://sozluk.gov.tr/>). Kısacası göçmen “*göç eden kişi*”yi ifade etmekle birlikte göç etme hareketini karar alma ve göç ile ilgili tüm durumları kapsamaktadır (Yılmaz ve Mecek, 2023:5).

Mülteci ile ilgili literatürde türlü tanımlar yapıldığı görülmektedir. Mülteci, en temel anlamda bir toplumda siyasal ve ekonomik nedenlerle toplumsal hadiseler neticesinde farklı ülkelere “*iltica*” eden kişilere verilen isimdir (Yılmaz ve Mecek, 2023:6). Mülteci kavramı uluslararası boyutu olan bir kavramdır. Bu kavram kişilere statü vermek için kullanılmaktadır. Türk mevzuatında 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununda (md.61) bu durum şöyle ifade edilmektedir;

“Avrupa ülkelerinde meydana gelen olaylar nedeniyle; ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşüncelerinden dolayı zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korumasından yararlanamayan ya da söz konusu korku nedeniyle yararlanmak istemeyen yabancıya veya bu tür olaylar sonucu önceden yaşadığı ikamet ülkesinin dışında bulunan, oraya dönemeyen veya söz konusu korku nedeniyle dönmek istemeyen vatansız kişiye statü belirleme işlemleri sonrasında mülteci statüsü verilir”

Sığınmacı kavramı mülteci statüsünde olup, hali hazırda koruma bekleyen resmen durumları belirsiz olanları ifade etmektedir. Sığınma olgusu can korkusu ve eziyet gibi durumları içinde barındıran ve kişilerde korku ve farklı ülkelerce korumayı içinde barındırmaktadır. Yani kişiler dini, mezhepsel, etnisite veya her hangi bir gruba üyeliğinden ya da farklı siyasi fikirlerinden ötürü kendi ülkesinden yararlanamayan farklı ülkenin himayesine girmek veya faydalanmak isteyen “yabancı” kişileri ifade etmektedir (Yılmaz ve Mecek, 2023:7).

2.2. Sosyal Uyum

Göç ile gelen kitleler ve bireylerin geldikleri ülke ve bölgede en çok karşılaşılan problem alanlarına bakıldığında, eğitim, sağlık, istihdam, geldikleri ülke vatandaşına sağlanan haklar ölçeğinde geride kalmaları, zorunlu çalıştırılma, bu çalışmalarda yeterli ücret alamama, işten çıkartılma kaygıları, vs. gibi geldikleri ülkeye sosyal uyum açısından engel olan birçok sorunsal alanlarla karşılaştığı belirtilebilir. Bu kitlelerin ülkelerinden gelme nedenleri açısından bakıldığında etnik, dini, mezhepsel veya siyasi istikrarsızlık, ekonomik, iklimsel vs. kendilerini dezavantajlı ve kaygı düzeylerinin yüksek olmasını doğurmaktadır. Bu bağlamda bu kitlelerin göç ettikleri ülkeye ve topluma uyum sağlamaları oldukça güçleşmektedir (Kara vd., 2023:421-422).

Göç, süreç odaklı bir olgu olması bağlamında göç eden kişi ve topluluklar geldikleri ülke kültürüne uyum sağlaması ile bu süreci tamamlamış olacaktır. Aksi halde uyum sağlayamaması durumunda ise tekrar göç etme potansiyeli taşınmaktadır. Yani göç hareketi nihayetlendirelemiş olacağından tekrar göç eyleminde bulunma

3 Bkz.: 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu (04.04.2013 tarih ve 28615 sayılı Resmi Gazete).

eğilimi söz konusu olacaktır. Bu açıdan bakıldığında ise kişilerin davranışlarının yeni ülkenin kültürüne uyum sağlaması süreci ile olacağından bireylerin davranışlarının göç edilen kültüre uyumu ile olacaktır (Akıncı vd., 2015:67).

TDK sözlüğe (Güncel Türkçe Sözlük) göre; “*Toplumsal çevreye veya bir duruma uyma, uyum sağlama: intibak, entegrasyon*” şeklinde ifade edilmiştir. Entegrasyon kavramında sözlüğe göre; “*Bütünleşme: uyum*” olarak karşımıza çıkmaktadır. Sosyal uyum modellerine bakılacak olduğunda dört ana evrede olduğu görülmektedir. Bu evreler, Berry (1997) göre; “*bütünleşme*”, “*asimilasyon*”, “*son birim*” ve “*ayrışma*” şeklinde ifade etmiştir. Bütünleşme süreci tek taraflı bir süreç değildir. Göç eden kişi ve kitleler göç ettikleri ülkenin kültürüne ve bölgeye aidiyet hissetmesi, bu kültüre kendi öz değerlerini kaybetmeden uyum sağlamasıdır. Bununla birlikte ülke vatandaşlarına ve ülkeye düşen görev ise bu bütünleşme/entegrasyon sürecinin sağlıklı bir şekilde işlemesi ve çeşitli “*alt yapının*” sağlanması şeklindedir (Akıncı vd., 2015:70). Bir başka ifade ile bütünleşme sürecinin başarılı olması için göç eden kişi ve topluluğun aidiyet hissetmesi ve uyum sağlaması, ülke vatandaşları ve ülkeye düşen görev ise bu sürecin sağlam zeminde olması ve gerekenlerin yapılması şeklinde ifade edilebilir.

Sosyal uyum, bir topluluğun birlikte hareket etmesi, faaliyette bulunması, güçlükler karşısında birlikte harekette bulunulması, içinde buldukları topluluğun üyesi olma duygusuna sahip olunması şeklinde ifade edilebilir. Sosyal uyumun temel ortak özellikleri açısından karşılıklı “*güven*”, “*sadakat*” ile paylaşılan değerlerin kuvveti, içinde bulunulan topluma “*aidiyet*” hissetme ile birlikte “*dışlanmanın*” ve “*eşitsizliğin*” azaltılması olarak ifade edilmektedir (Alaeddin ve Batuhan, 2022:387).

3. ARAŞTIRMANIN UYGULANMASI

Çalışmanın bu kısmında araştırmanın konusu, amacı, önemi, yöntemi, evreni/örnekleme, sınırlılıkları (kısıtları), veri toplama şekli, veri analizi yöntemi vb. hakkında önbilgiler verilerek elde edilen bulgular değerlendirilmiştir. Bu değerlendirme esnasında konu ile ilgili sorunlar tespit edilerek çözüm önerileri sunulmuştur.

3.1. Araştırmanın Konusu, Amacı ve Önemi

Araştırmanın konusu, göç ve sosyal uyum açısından “*Halk Eğitimi Merkezi*” programlarının etkisinin Antalya, Muğla, Hatay ve Van İlleri örnekleminde incelenmesidir. Araştırmanın amacı göç yolu ile gelen bireylerin sosyal uyum açısından halk eğitimi merkezi programlarının etkisinin Antalya, Muğla, Hatay ve Van illerinde tespit etmektir. Göç, sadece gerçekleştiği coğrafi alan ve yerel unsurlar ile sınırlı olmayan çok yönlü ve dinamik bir olgudur. Başta siyasal, ekonomik ve sosyo-kültürel açıdan önemli sonuçları olmaktadır. Bu açıdan incelenmesi ve analiz edilmesi gereken çok önemli bir olgu ve süreçtir. Araştırma ile bu önemli olgunun bir alt unsuru (sosyal uyum) ele alınarak genel tablonun değerlendirilebilmesine bilimsel katkı sağlanması hedeflenmektedir. Bu durum çalışmanın önemini ortaya koymaktadır.

3.2. Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel çalışmada, elde edilen bulgular şeklen ayrıntılı ve uzundur. Kapsam yönünden değişken yapıda olması çözümlenmesini güçleştirir. Bunun nedeni de nitel çalışmada elde edilen cevapların sistematik olmamasıdır. Bu nedenle belli bir standarda kavuşturulamaz. Nitel çalışmada doğrudan alıntılar araştırmanın temelini oluşturur. Araştırmaya katılanların düşüncelerini ve tecrübelerini ortaya çıkartmaktadır (Patton, 2014:21). Nitel çalışmada, görüşme ve belge inceleme gibi veri elde etme araçları kullanılarak olgu ve olayları kendi mecrasında ve tümevarımsal açıdan meydana getirilmesi ile nitel aşamalar takip edilerek sonuçların tespit edildiği çalışma şeklinde anlaşılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2018:41).

Bu içerik analizle amaçlanan oluşturulan bilgileri ifade edebilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Bu yöntem ile görüşmelerden ulaşılan kavramlardan hareketle temalara varmaktır. En sonunda ulaşılan verilerin kolayca anlaşılmasının sağlanmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2018:242). Nitel desenli araştırma yöntemi “*tümevarımsal*” gelişen özelliktedir. Araştırmayı yapan kişinin veri toplaması ve analiz yapma deneyimiyle şekillenmektedir. Nitel desenli yapılan çalışmalarda bir teoriden ziyade tümevarımsal şekilde sürecin yönetilmesi şeklinde ifade edilmektedir (Creswell, 2013:22). Niteliksel araştırma sonucunda rapor oluşturmanın amacı “*gerçekliğin neye benzediğinin onu yaşayanların anlatılarından anlatılmasıdır*” şeklinde ifade etmiştir

(Kümbetoğlu, 2019:169). Bu yöntem ile çok fazla olguları ve durumları meydana çıkartılması ve yorumlanması çok yararlı olmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2018:118).

3.3. Araştırma Verilerinin Toplanması

Yapılan araştırmada verilerin toplanması için nitel araştırma yöntemleri esas alınmıştır. Bu kapsamda katılımcılar için “*yarı yapılandırılmış görüşme formu*” hazırlanmıştır. Daha yalın bir ifade ile katılımcılara görüşme esnasında sorulacak temel sorular hazırlanarak belirli bir sistematige kavuşturulmuştur. Ancak görüşme esnasında görüş ve yanıtların tam ve doğru olarak alınabilmesi için ek sorular da yöneltilmiştir.

Çalışmanın nitel yarı yapılandırılmış görüşme formu sorularının hazırlanmasında uzman görüşü alınarak kamu yönetimi, eğitim, hayat boyu öğrenme, beşeri sermayenin geliştirilmesi ve yoksullukla mücadele politikalarının 11. Kalkınma planından ve 2014-2018 Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesinin 6 temel hedeflerinden faydalanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu 19 sorudan oluşturulmuştur. Bu sorular açık uçlu olarak tasarlanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu 3 Halk Eğitimi Merkezi müdürüne pilot olarak uygulanmıştır. Bu pilot uygulamada sorulara verilen cevapların araştırmanın seyri konusunda doyurucu olduğu görülmüştür. Pilot uygulamada yarı yapılandırılmış 19 soruya daha derinlemesine cevaplar alınması amacıyla literatürden edinilen araştırmayla ilgili kavramların temalarını ortaya konması için sonda sorularda (*açıklamaya ve aydınlatmaya yönelik sonda sorular*) ek olarak hazırlanmıştır. Halk Eğitimi Merkezi programlarının bireye katkısını, beşeri sermaye ve yoksullukla mücadele açısından etkinliğini yönetici perspektifinden elde etmek amaçlanmıştır.

Araştırmada derinlemesine görüşmelerin gerçekleştirilmesi konusunda Halk Eğitimi Merkezi programlarının uygulanmasında görevli olan Halk Eğitimi Merkezi yöneticileri (müdürleri) seçilmiştir. Seçilen çalışma alanında 4 büyükşehir, 60 ilçe ve 61 Halk Eğitimi Merkezi müdürlüğü bulunmaktadır. Bu görüşmeye 61 Halk Eğitimi Merkezi müdürlerinden nitel görüşme yapılmak üzere planlanmış, ancak 58’ine ulaşılmıştır. Görüşmelerin birisi dışında katılımcıların tamamının izni ile ses kaydı alınmıştır. Araştırmada 57 görüşme ses kaydı alınarak 1 görüşme ses kaydı alınmaksızın gerçekleştirilerek toplamda 58 derinlemesine görüşme yapılmıştır. Bu 58 görüşmenin 55’i yüz yüze 3’ü çevrimiçi bilişim araçlarıyla gerçekleştirilmiştir.

Araştırma etiği açısından araştırma sonunda değerlendirmeye alınan görüşler birincil kişilere aittir. Tartışma bölümünde görüşmeye katılan yöneticilerin anlattıklarından alıntılar aktarılmıştır. Araştırmaya katılanların gerçek isimlerinin kullanılması etik ilkeler açısından karşı görüldüğünden ve görüşmeye katılanların kamu görevi üstlendikleri nedeniyle alıntılarının yer verilmesinde görüşmeci ve sıra numarası şeklinde kodlanarak⁴ (*G-1-K-35, G-2-E-41, G-3-E-52.....G-58-E-40*) yönetici görüşü olarak verilmiştir. Etik kurallardan dikkat edilecek bir diğer konu da katılımcıların kendilerini rahat ifade edecekleri ve güvende hissedecekleri ortama özen gösterilmiştir. Araştırmada ses kayıtlarının alınacağı, araştırmaya katılanların kimlik bilgileri ve cevaplarının gizli kalacağı ve görüşülen kişilere olumsuz yansıtacak bir durumun söz konusu olmayacağı bildirilmiştir.

3.4. Araştırmanın Evren – Örneklem ve Sınırlılıkları

Araştırmanın evreni Antalya, Muğla, Van ve Hatay şehirlerinde bulunan tüm halk eğitimi merkezlerinde görevli kurum müdürleridir. Bu merkezlerde 61 halk eğitimi merkezi müdürleri çalışmanın evrenini oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme ise kolayda örnekleme yöntemi ile yukarıda sayılan şehirlerden toplamda 61 yönetici oluşturmaktadır. Yani seçilen örneklem evrenin tamamıdır.

Bu çalışmada örneklemin ana kütleyle oranı %100’dür. Bu değerler istatistiksel analiz yapmak için yeterlidir. Antalya, Muğla, Van ve Hatay şehirlerinde 60 ilçe ve 61 Halk eğitimi merkezi bulunmaktadır. Bu Halk eğitimi merkezlerinde görevli 61 yöneticiden 58’ine nitel yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Bu çalışmada evrenin %95,08’ine ulaşılmıştır. Araştırma 4 il 60 ilçe ve 61 halk eğitimi merkezinde uygulanmıştır.

Yapılan araştırmanın “*zaman*”, “*yer*”, “*örneklem*” ve “*içerik*” gibi unsurlar açısından sınırlılıkları bulunmaktadır. Dolayısıyla veri toplamadaki zaman dilimi, seçilen iller, bu illerde o an için görevli olan yöneticiler ve soruların kapsamındaki bulgular elde edilmiştir. Bu sınırlar dışında kalan veriler toplanmadığı için bulguların elde edilmesinde ve yapılan analizlerde kullanılmamıştır.

4 “G: Görüşme”, “Sayı: Görüşme Sırası”, “K: Kadın”, “E: Erkek”, “Sayı: Görüşülenin Yaşı”

3.5. Araştırma Verilerinin Analiz Edilmesi (Çözümlemesi)

Araştırmanın yarı yapılandırılmış görüşme formlarıyla elde edilen verilerin çözümlemesi bölümünde görüşmelerin bulunduğu ses kayıtlarının raporlanması yoluyla gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerde elde edilen ses kayıtları görüşmelerin tamamlanmasının ardından deşifre edilmiştir. Halk Eğitimi Merkezi müdürleriyle yapılan görüşmelerden elde edilen veriler 3 ana kavram altında literatür taramasından oluşturulan temalar aracılığıyla MAXQDA 2022 22.2.0 nitel analiz programıyla içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Literatürden elde edilen temalara ek olarak içerik analizinde oluşan temalar da ortaya çıkartılmıştır.

İçerik analiziyle elde edilmek istenen amaç toplanan verileri açıklayabilecek kavramlar arası ilişkileri ortaya çıkartmaktır. Ölçekteki kavramları ve bu kavramları oluşturan temalar arası ilişkileri ortaya çıkartmaktır. Böylece verilerin daha anlaşılır hâle gelmesi sağlanacaktır. Nitel içerik analizinde “*kavramlar bizi temalara götürür ve temalar sayesinde olguları daha iyi düzenleyebilir ve daha anlaşılır hâle getirebiliriz*” (Yıldırım ve Şimşek, 2018:242).

3.6. Araştırmanın Bulguları

Göç sebepleri ve sonuçları olan bir olgudur. Göç yapılan ülke ve şehirleri etkilemektedir. Araştırmamız kapsamında saha çalışmasındaki bölgelere ülke dışından gelen göçlerin olup-olmadığını göç nedeniyle ülkemize gelen göçmen, geçici sığınmacılar var ise halk eğitimi merkezlerin bu konu ile ilgili ne gibi faaliyetlerinin olduğu öğrenilmek hedeflenmiştir. Göç nedeni ile ülkemize gelen göçmen, geçici sığınmacılar ile ilgili halk eğitimi merkezi programlarının faaliyet ve etkilerini öğrenmek için yöneticilere “*Göç nedeni ile ilçenizde bulunan göçmenlere yönelik halk eğitimi merkezi olarak faaliyetleriniz nelerdir? Yeterli midir?*” sorusu yöneltilmiştir.

Ülkemize yurtdışından gelen göçmen, geçici sığınmacılar ile ilgili halk eğitimi merkezlerinin ne gibi faaliyetlerinin olduğunu öğrenmek için halk eğitimi merkezi yöneticilerine yöneltilen “*Göç nedeni ile ilçenizde bulunan göçmenlere yönelik halk eğitimi merkezi olarak faaliyetleriniz nelerdir? Yeterli midir?*” sorusuna yöneticilerin cevapları şu şekildedir;

“*Göç nedeni ile mesela yabancı uyruklu insanları kast ediyorsak onlara yönelik kurumumuzda HEP (Hızlandırılmış Eğitim Programı), A1-A2 kursları var. Onun dışında okuma-yazma kurslarıyla da onlara destek veriyoruz. Önce Türkçeyi öğretiyoruz. Daha sonra okuma-yazmayı öğretiyoruz hatta ikinci kademe belgelerini alıp açık ortaokula gönderiyoruz. Denkliklerini yaparak örgün eğitime yönlendiriyoruz ya da örgün eğitimin dışına çıkmışsa açık ortaokul ve açık liseye yönlendiriyoruz. Açık ortaokul ve açık liseye devam etme imkânını sağlıyoruz. Fırsatlar sağladığımı düşünüyorum*” (G-1-K-35)

“*Evet, son zamanlarda bu Suriye olaylarından sonra bizde sınura yakın olduğumuz için oldukça fazla vatandaşa ev sahipliği yapıyoruz. Çocuklara yönelik hızlandırılmış eğitim şu an devam eden bir çalışmadır. Güzel meyveleri de var. Oldukça öğrenciyi de Türk Eğitim Sistemine adapte ettik. Onun dışında onların ebeveynlerine A1-A2 Seviyesinde Türkçe kursları açıyoruz. Bunlarla artı olarakta Türkmen olan vatandaşlar var. Bunların Türkçeleri de iyi veya şu an buraya gelip Türkçesi zayıf olan insanların A1-A2 ve daha sonra okuma-yazma kursları ile bir ehliyet sahibi bile olabiliyorlar. Onların Türk eğitim sistemine veya Türk sosyal hayatına adapte olmaları için halk eğitimi çok büyük bir katkısı var. Şu an hatta bizim diğer kurslarımıza bile katılmaya başladılar. Yani dikiş-nakiş olsun açıcılık olsun nedir? Bu tarz kurslara da mesleki kurslara da katılmaya başladılar*” (G-2-E-41)

“*En başta halk eğitimi olarak okuma yazma kursları, Türkçe kursları bunun yanında İngilizce kursları bilgisayar kursları. Biz burada vatandaşlarımıza sağladığımız her türlü programları göçmenlere de sağlamaktayız. Eşit bir şekilde fırsat sağlıyoruz. Hatta göçmenlere kendi vatandaşlarımızdan daha fazla da imkânlar sağlamaktayız. İstekte buldukları zaman kursa açıyoruz. Tabi ki burada projeler yapılmaktadır. Concern gibi ve onlara yönelik kurslar düzenlenmektedir. Hibe programları hibe yönelik projeler mevcuttur. Halk eğitimi bünyesinde açılan bir yıl boyunca önceki yıl açılmıştı. Ben yoktum ama ben geldiğimde o projeler bitmiştir*” (G-13-E-57)

Suriye olayları patlak verdikten sonra göç olgusu en çok Türkiye'nin güney kentlerini etkilemiştir. Etkilenen

kentler arasında Hatay kenti de vardır. Hatay'ın bazı ilçelerinde yerel halkın nüfusundan fazla Suriyeli geçici sığınmacıların bulunduğu halk eğitimi merkezi faaliyetlerinden de anlaşılmaktadır. Bu konuda yönetici görüşleri şu şekildedir;

“Şimdi özellikle ilçemizde göçmen sayısı nüfusunun fazla olması ki de bu kurumumuza yansıyor. Biz kurumumuzda verdiğimiz hizmetlere baktığımızda %30 oranında yerel halka hizmet veriyorsak %70 göçmenlere veriyoruz. Suriye'den en fazla göçmenlerimiz. Türkçe öğrenmelerini burada sağlıyoruz. Her yaş grubuna hitap ediyoruz. Bu hizmeti sağlıyoruz meslek edindirme kursları icra ediyoruz. İnsanlar da özellikle kadınlar burada vurgulamak isterim. Kadınların dışarıya, çıkma nefes alma durumları pek olmadığından dolayı halk eğitime rağbetleri bu yüzden üst düzeydedir. Suriye'den göç edenler daha çok halk eğitimi tercih etmektedirler. Halk eğitimi merkezi programları tam da bunu icra ediyor diyebiliriz. Yani Suriyelileri toplumumuza entegre etme konusunda tartışılmaz bir hizmet sunmaktadır. Kesinlikle marjinalleşmenin önüne geçmiş oluyoruz” (G-10-E-41)

Hatay ili Suriyeli geçici koruma statüsündeki “sığınmacı”, “göçmenlere” ev sahipliği yapmaktadır. Hatay'ın bazı ilçelerinde Suriyeli sığınmacı ve göçmen sayısı oldukça az ya da yoktur. Bu durum ile yönetici görüşleri şöyledir;

“Göç noktasında Biz de fazla talep yoktur. Açıkçası bizim ilçemizde dışarıdan gelen çok fazla göç yoktur. Açtığımız göçmenlere yönelik kurs sayısı sene içerisinde 1 veya 2'yi geçmez” (G-12-E-39)

Araştırmacı: o zaman ilçenizde göçmen sayısı çok az?

“Evet, ilçemizde göçmen sayısı çok azdır” (G-12-E-39)

“Kesinlikle yeterlidir. Belki bu şanssızlığımız olarak değerlendirilebilir. İlçemizde göçmenler açısından göç çok azdır. Özellikle uluslararası proje olan hızlandırılmış eğitim projesine bir sınıfı ite-kaka zorla açmışızdır. Öğrenci bulamadığımızdan dolayı ilimizin diğer ilçelerinde göçmenler daha fazladır. İlçemizde Afgan göçmen 0 sayıdadır. Sadece varsa Suriye'den gelenler vardır. Onlar da son derece azdır ve onları da biz sistem içine alarak entegre ediyoruz. Toplumsal olarak hiç bir sıkıntıları yoktur” (G-8-E-60)

Halk eğitimi merkezlerinde Suriyeli sığınmacılara yönelik, Türkçe A1-A2 kursları meslek edindirme kursları, okuma-yazma kursları ve diğer kurslar verilmektedir. Suriyeli sığınmacılar ve Fas ve Etiyopya'dan da göçmenlerin bulunduğu ilçelerimiz vardır. Bu konuda yönetici görüşleri şu şekildedir;

“Göçmenlere yönelik Türkçe öğretimi kurslarımız var mesleki kurslarımız var kalorifer ateşçiliği zeytin yetiştiriciliği Sepet örücülüğü mesela üniversiteye hazırlanma kurslarımız 11 ve 12. sınıfta okuyan yabancı uyruklu öğrencilere yönelik üniversite hazırlık kurslarımız var bu kurslarımızdan faydalanabilmektedir. Çocuk oyun odalarına çocuklarını bırakarak diğer kurslarımıza katılabilmektedir. Çocuklarını da rahatlıkla oyun odalarla bırakarak diğer kurslarımızdan faydalanmaktadır. Mesleğe yönelik kurslarımızda vardır. Mahallelerde ki kurslarımızda %50-%50 oranında okuma ve ipek kurslarımızda da %50 %50 oranında yabancı uyruklu ve yerli vatandaşlarımız katılmaktadır. Okuma yazma kurslarımızda yüzde 30'a yüzde yetmiş oranında yabancı ve yerli kursiyerlerimiz var. Gelinlik üst-abiye giyim kurslarımızda gecelik kıyafetlerimiz için tören kıyafetlerimiz için kurslarımıza yabancı uyruklu 55 tane kursiyerimiz var. Abiye kurslarına katıldıktan sonra evlerde de bunların iki katı oranında vatandaşlarımız faaliyetleri yapmaktadırlar. Bu kurslardan mezun olduktan sonra işler yapan vatandaşlarımız bulunmaktadır. Bunlar da ekonomik olarak ailelerine katkı sağlamaktadırlar. En çok yabancı uyruklu Suriye kökenli vatandaşlar bulunmaktadır. 5-6 ailede Fas kökenlidir. Hatta Etiyopya'dan da var ancak onlar Türk vatandaşlığına geçtiler” (G-27-E-49)

“Bizde bu çok yetersiz Bize gelen göçmenler sadece ve sadece Türkçe öğrenme öğrenmek için geliyorlar 5-6 kişilik bir grup var Bunlar Faslıdır” (G-14-E-45)

Araştırmacı: Fas'tan geldiler değil mi?

“Evet, Fas'tan geldiler. Evliler yuva kurmuşlar ama Türkçe sıkıntıları var ve bunlar getirdikleri diploma, diplomalarına baktığım zaman üniversiteleri bitirmişler” (G-14-E-45)

Araştırmacı: Denkleğinin sağlayabiliyorlar mı?

“Ama Türkçe bilmiyorlar işte” (G-14-E-45)

Araştırmacı: O zaman Türkçe bariyerine aşmak için A1 Türkçe kursuna gidiyorlar?

“Evet, A1 düzeyi Türkçe kursuna bir şeyler öğrenmeye bir şeyler yapmaya çalışıyorlar ama bence bu yetersiz yeterli değil” (G-14-E-45)

Halk eğitim merkezleri göçmen ve sığınmacılara önce dil öğreterek dil bariyerlerini ortadan kaldırmaktadır. Ardından mesleki ve istihdam ile ilgili uyum problemlerini çözmektedir. Halk eğitimi merkezi kurslarına katılmalarına engel bulunmamaktadır. Bu durumu yöneticiler şöyle belirtmektedirler;

“Göç nedeni ile ilçemize gelen göçmenler bulunmaktadır. Bu kişilerin ilk başta dil sorunu olmaktadır. İlk etapta bu kişilere dil kursları açarak bu toplumda yaşadığı dili öğrenmesi sağlanmaktadır. Daha sonra bu kişilerin meslek edinmeye yönelik birçok kurs açılmaktadır. Göçmenlerimiz bu sayede bu kurslara katılarak zaten şöyle de bir şey halk eğitimi kurslarının tümüne göçmenlerin katılmasına bir engel yoktur. Hepsine rahatlıkla katılabilmektedirler. Kurslarımızın da ücretsiz de olması, bunlardan faydalanılıyor ve belgelendiriliyor olması ve bu almış olduğu yetenek ve belge sayesinde aynı zamanda iş piyasasına da katılmaktadır göçmenler” (G-3-E-52)

Araştırmacı: Peki göçmenlerin her yaş grubuna hitap edebiliyor musunuz? Çocuklara, yetişkinlere?

“Evet, göçmenlerimizin bizim modüllerimize baktığımızda en küçük anasınıfi seviyesinde çocuklar olduğu gibi ilkökul, ortaokul seviyesinde çocuklara da eğitim vermekteyiz. Hatta Bakanlığımızın uluslararası projelerde yapılarak, Avrupa Birliği projeleri yaparak bu kesimlere daha hızlı, daha etkin bir şekilde ulaştırılması için çaba sarf edilmektedir. Bu konuda da başta halk eğitimi merkezleri en büyük çabayı gösteren, en hızlı ve etkin bir şekilde göçmenlere ulaşan kurumdur” (G-3-E-52)

“Evet, şu anda yabancılara yönelik kurslarımız; aşçılık kursları, el sanatları kurslarımız, okuma-yazma kurslarımız” (G-4-E-56)

Araştırmacı: Önce Türkçe öğretiyorsunuz?

“Tabi, A1-A2 kursları ve B1 kurslarını alıyorlar. Aşçılık kurslarına katılabilmek için okuma-yazma şartı var. Okuma-yazma şartı da A1-A2 belgeleridir. Hali ile bu aşçılık kursunda 3-4 tane açtık bu kursların yarısı Suriyeli idi. Dikiş kursu 3-4 tane açtık yarısı yine Suriyeli idi. Şu anda A1-A2 ve B1 sınıflarımız 2’şer tane açıktır. Hızlandırılmış eğitim projesi (HEP) kapsamında çocuklara yöneliktir” (G-4-E-56)

Araştırmacı: Yani her yaş grubuna yönelik Halk eğitimi programları topluma entegre ediyor diyebilir miyiz?

“Doğrudur. Bir şey daha söyleyeyim. Göçmenlerin, halk eğitimi merkezleri en rahat ettiği kurumlardır” (G-4-E-56)

“Kesinlikle bak bu yaklaşık ilçemize 4.000 göçmen yani Suriyeli var. Suriye sınırına yakın olmamızdan dolayı buradaki tüm göçmenlere okuma-yazma, Türkçe öğreniyor kurslarda çocuklara uyum sınıfları bu konuda 1.000 tane küçük kurs verdik. Yaklaşık 800-900 kişiye yani yetişkinlere de kurs verdik. Özellikle kadınlara” (G-5-E-50)

Araştırmacı: Her yaş grubuna hitap ediyorsunuz?

“Her yaş grubuna hitap ediyoruz. Suriyeli kadınlara 4 tane sınıf açtık. Özellikle Türkçe öğrenmeleri konusunda. Çünkü çocukların annesi çocuklar ile evde konuşması için Suriyeli bayanlara bunlar evlerinden de çıkamıyorlar” (G-5-E-50)

Araştırmacı: Peki entegre edebiliyor musunuz?

“Entegre ediliyor kesinlikle hatta bizim usta öğreticiler ile birlikte gezilere gidiyorlar ondan sonra ev ziyaretleri yapıyorlar” (G-5-E-50)

Araştırmacı: Türk kültürüne adapte olabiliyorlar mı?

“Türk kültürüne adapte oluyorlar. Zaten bu kurslar sayesinde biz onlara yabancı gözü ile bakmaz olduk. Komşu olduk. Cenazelerine gidiyoruz” (G-5-E-50)

Araştırmacı: Kurslarımız o zaman ortak dil oldu?

“Evet, kurslarımız ortak dil oldu” (G-5-E-50)

“En başta ilçemize Suriyeli göçmenler. Okuma yazmadan meslek edindirme ye kadar Türkçe öğretimini kurslarımızda sağlıyoruz. Suriyeli göçmenler kurslarımızdan yararlanmaktadırlar. Kurslarımızın çeşitliliği pastacılık, aşçılık, kuaförlük, el sanatları alanında da göçmenlere iş ve meslek öğretimi dalında kurslarımız vardır” (G-7-E56)

Halk eğitimi merkezlerinde uygulanan yabancılara yönelik kurslarla sosyal uyum ve entegrasyon açısından etkilidir. Bununla beraber okuma-yazma sorunu yaşayan veya örgün eğitime kazandırılmamış yabancı çocuklara yönelik Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü'nün Uluslararası Kuruluşlarla birlikte yürüttüğü projelerde bulunmaktadır. Bu durum ile ilgili yönetici görüşleri şu şekildedir;

“Evet şu an projemiz özellikle ilçemize Suriye'den gelen göçmen sayısı fazla farklı bir ülkeden gelen yok. Karşımıza çıkan. Projemiz var. Sadece Suriyeliler vardır projelerimizde ki okula hiç gitmemiş okuma yazma bilmeyen Çocukları okula kazandırma projemiz tüm mahallelerimizde köşe bucak arayarak eğitime kazandırıyoruz aynı zamanda yabancı kadınları özellikle yapabilecekleri işler dediğimiz meslek edindirme kurslarına alıyoruz” (G-6-E-54)

“Şimdi yeterliliği biraz tartışılır buradan girmek istiyorum ama biz birçok alanda çalışmalarımızla Ülkemize gelen yabancılara destek oluyoruz bunlardan sadece şu anda bir projemiz de 600 öğrenciye yakın Suriyeli göçmen çocuklarımızı eğitime hazırlıyoruz. Okuma yazmayı öğretiyoruz. Bu okuma yazmayı hızlandırılmış eğitim programları ile öğrendikten sonra eğitime hazırlıyoruz, denkliklerini veriyoruz ve bunların okumaları gerektiği eğitim seviyesine ulaştırarak eğitimlerine okullarına ulaştırıyoruz. Yine aynı anda Suriye'de vatandaşlarımızın yüzde 80'e veya daha büyük oranda Türkçe bilmemekte Türkçe kurslarına katılıyorlar. Çok fazla Türkçe kursları açıyoruz. Okuma yazma kursları açıyoruz. Türkçeyi öğrendikten sonra yine bir örnek daha vermek istiyorum. Ehliyetlerini alabiliyorlar ve ehliyetlerini alabilmek için bu yoğunlaştırılmış okuma yazma kursları ve okuma yazma sınavlarına Tabii tutulup Türkçeyi öğrendikten sonra 1 ve 2 seviye diplomalarını alarak ehliyetlerini almak için kurslara gidip sınavlara gitmektedirler. Bu anlamda ülkemizde Ülkemize gelen insanlara yeterince faydalı olduğumuzun düşünüyorum” (G-9—E-52)

“Şimdi faaliyetler yeterli midir yani her geçen gün ihtiyaca göre faaliyet şekilleri de değişmektedir. Bunlar her an yenilenebilir. Onunla ilgili zaten genel müdürlüğümüz geçen yıl 3600 olan program sayımızı bu sene 3700'e çıkmıştır. Yeterli mi? Yetmeyebilir artırılabilir. Kaldı ki buraya gelen göçmenlere biz öncelikle bir dil kursları veriyoruz. Ondan sonra onlara meslek edindirme kursları düzenliyoruz. Gerek projelerle gerekse bireysel başvurularla onlara bir şekilde topluma uyma ve hazırlamaya çalışıyoruz” (G-11-E-63)

Araştırma yaptığımız bir diğer kentimiz Van kentidir. Van kentimizde sınır kapıları ve göç idaresi geri gönderme merkezi bulunmaktadır. Van iline uluslararası göç olarak Afganistan, İran, Irak ve Suriye kökenliler gelmektedir. Van ilinde en çok Afganistan kökenli göçmenler bulunmaktadır.

Halk eğitimi merkezleri uluslararası göçmenlere yönelik geri gönderme merkezlerinde de kurslar düzenlenmektedirler. Van ilinin kendi özelinde içgöç açısından Van il merkezine doğru ve Türkiye'nin metropollerine ve batı şehirlerine doğru göçler söz konusudur. Bu konuda yönetici görüşleri şu şekildedir;

“İki başlık altında toplayabiliriz. Birincisi ilçemizde göç idaresi geri gönderme merkezi bulunmaktadır. Yani uluslararası göçmenlere yönelik bizim kurslarımız vardır el sanatları kursumuz var. Türkçe okumayı yazmayı öğretme kursumuz var. Spor kursumuz var. Erkek kuaförlüğü kursumuz var ve buna ilave olarak müzik kursumuz da vardır. Bunlara yönelik çok ciddi bir şekilde geri gönderme merkeziyle iş birliği içindeyiz. Bunun dışında ilçemizde Avrupa Birliği destekli toplum merkezi kuruldu. Toplum merkezinde daha çok iç göç ile bir şekilde ülkemize göç eden bireylere yönelik her türlü talep ettikleri ihtiyaç duydukları her türlü kursu açmaktayız. Uluslararası göçle gelen daha çok Afganistan, İran, Irak ve Suriye'den göçmenler bulunmaktadır. Van ilinde daha çok Afganistan ağırlıklı göçmenler bulunmaktadır” (G-18-E-51)

“Halk eğitim merkezimiz olarak göçmenlere yönelik yaptığımız düzenlediğimiz kurslar yeterlidir. Sosyal uyum kursları, okuma yazma kursları, Türkçe A1, A2 kursları açıyoruz. Bu tür kurslar ile destek olmaya çalışıyoruz. Genellikle yurt dışından gelenler İran ülkesinden gelmektedirler. Suriye, Irak ve Afganistan bu ülkelerden çok gelmektedirler” (G-25-E62)

“Bizim ilçemizde çok nadirdir, göç almaktadır. Özellikle Yurt dışından gelen göçmenler bizde Suriyeliler olabilir, Afganlar olabilir. Bizim ilçemizin nüfusu 65 bindir. Bu nüfusa sadece onlarla ifade edebilecek sayıdadır. Hatta göçmenler yok denecek kadar azdır. Bölgemizin coğrafi ve iklimsel ve ekonomik şartlarından dolayı pek fazla göçmen yoktur. Sadece kendi kırsal mahallelerinden ve köylerinden göç alan bir ilçedir. Kırsal kesimden gelen vatandaşlarımızı kurslarımızla sorunlarını çözecek hale getirebiliyoruz” (G-22-E28)

Araştırma yapılan illerden Van ilinde dış göç hareketi sınır kapısı olan ilçeler ve merkez ilçe durumunda ki üç ilçede görünmektedir. Van ilinde iç göç hareketi ise diğerlerine göre az gelişmiş ilçelerden il merkezindeki üç ilçeye doğrudur. Kırsal mahallelerden ilçe merkezine doğru göç bir başka boyutudur. Göç hareketinde Van ilinde kırsaldan ilçe merkezlerine ve il merkezinden Türkiye'nin batı kentlerine büyükşehir merkezlerine doğru olmaktadır. Bu kentler İstanbul, Adana ve Mersin kentleri olarak görülmektedir. Bu durumlar ile ilgili yönetici görüşleri şu şekildedir;

“Evet, genellikle ilçemiz yurt dışından göç almıyor. Ancak ilçemize çevre illerden göç alıyor ve kırsaldan göç alıyor. Bu gençlere yönelik genellikle okuma-yazma kursları düzenliyoruz. Aile Destek merkezlerine sosyal ve ekonomik durumları kötü olan aileler içinde fırsatlar sunuyoruz. Onlara bu sayede onlar da üretime katılabilmektedir. Buradaki aldıkları kurslarla aile bütçelerine katkı sağlamaktadırlar” (G-15-E-51)

“İlçemiz dış göç almıyor. İlçemiz ile yakın olduğu için en yakın ilçelerden bir tanesi ve sosyal olarak da çok fazla gelişmemiş olmasından kaynaklı göç eden vatandaşların burada o imkânları bulunmamasından kaynaklı pek fazla göç almamaktadır. Göçmenler burayı tercih etmemektedir” (G-16-E-63)

“İlçemiz göç almamaktadır. Tam tersine göç vermektedir. İlçemizin köylerinden daha çok ilçe merkezine doğru göç vardır. Bu göçmenlere karşı da öncelikle okuma-yazma bilmeyenlere yönelik kurslarımız vardır. Bunları hemen okuma yazma kurslarına alıyoruz ve diğer mesleki ve el sanatları kursları hızlı öneriyoruz. Kurslarımıza katılmalarını sağlıyoruz kesinlikle. Böylelikle hem sosyalleşmelerini sağlıyoruz, hem de kamusal alanda beşeri sermayelerini geliştiriyoruz. Ayrıca uyum sağlamalarını sağlıyoruz” (G-17-E-39)

“Bizim ilçemiz göç alan bir yer değildir. Aksine ilçemizden göç vardır. Mesela bilgisayar kursuna gelen bir kursiyerimiz yarıda bırakarak göç ederek gitmiştir. İlçemizden büyük şehirlere doğru göç vardır. Buradaki insanlarımıza dışarıya gitme düşünceler olduğu için, buradan bizim ilçemize yol sıkıntısı olduğu için ve iklim şartları ağır olduğu için zaten hiç kimse gelmiyor. Genelde mecbur olanlar geliyor. İlçemizden genellikle il merkezine ve özellikle Van'dan batıya (İstanbul-Adana Mersin'e) doğru göç vardır” (G-19-E-30)

“İlçemiz bazında yurt dışından ilçemizde göçmen yoktur. Ancak kırsal kesimden ilçe merkezine gelen var. Ancak onlar vardır. Bunları da toplumun zaten hemen entegre etmektedir. Bu şekilde yabancılaşmaktadırlar” (G-20-E-41)

“Yani göç oluyor, kaçak göç oluyor. Kolluk kuvvetleri bunları tekrar sınır dışı ediyor. Başka merkezlere aktarıyor. 1 yıllık görev sürem zarfında bu konuyla ilgili muhatap olmadım” (G-21-E34)

“Bizim ilçemiz ne yazık ki göç veren bir ilçedir. Dolayısıyla ilçemize göç ile gelen ya da adapte olmaya çalışan kursiyer kitlemiz şu ana kadar olmadı. İlçemizden daha çok büyükşehirlere göç edilmektedir. İlçemiz sürekli küçülen bir durumdadır. İlçemizden daha çok dışarıya göç vermektedir” (G-23-E30)

Araştırma yapılan Van ilinde daha önce gerçekleşen göç hareketine örnek olan bir durum daha vardır. Bu durum 1980’li yıllarda Afganistan Pamir Bölgesinden gerçekleşen Kırgız göçüdür⁵. Bu göçte sosyal uyum ve entegrasyon için örnek verilebilir. Bu durum ile yönetici görüşleri şöyledir;

“Göçmenlere yönelik en baştaki kurslarımız Türkçe öğrenmeye yönelik kurslarımız olan A1 ve A2 kurslarımız vardır. Daha sonra okuma-yazma kursları düzenliyoruz. İlçemizde Az sayıda Suriyeli göçmenler bulunmaktadır. Güney illerimizde daha fazladır ancak bizim ilçemizde daha azdır. Bizim ilçemizde 15-20 aile bulunmaktadır. Bu ailelere okuma yazma ve Türkçe kursları düzenlemekteyiz” (G-24-E-57)

Araştırmacı: İlçenizde Kırgızlardan bahsetmişsiniz?

“İlçemizde Kırgızlar çok önceden yerleşmiştir. Kırgız kardeşlerimiz 1983 yılında Turgut Özal Cumhurbaşkanımızın zamanında bu ilçeye yerleşmişlerdir. İlçemizde bir köyleri bulunmaktadır. Bu kardeşlerimiz Türk vatandaşlığına geçmiştir. Mahallelerinin adı da Ulu Pamir Mahallesi’dir. Artık Türk vatandaşlarıdır. Suriyeli gibi değiller, artık Kırgızlar Türk vatandaşlarıdır. Bu mahallemizin ayrı gayrısı yoktur. Türk vatandaşlığını almışlardır. İlçemizde eşit şekilde imkânlardan faydalanmaktadırlar” (G-24-E-57)

Araştırmacı: Sosyal dışlanma algıları var mıdır?

“Bu köyümüzde ilgili sosyal dışlanma algısı kesinlikle yoktur. Hatta bizden daha bağlıdır ülkemize. Bizim köylerimiz nasıl ise o köyümüzde aynıdır” (G-24-E-57)

Bu araştırmada Van ilinde iç göç ile ilgili atında yatan yapısal sorunların bu bölgede olduğu, bu nedenlerle ilçelerden il merkezlerine oradan ise Türkiye’nin batı bölgelerine göçlerin neden olduğu yönünde görüşler oluşmuştur. Yöneticilerin görüşleri şu şekildedir;

“İlçemizde yurt dışından göç yoktur. Bizim ilçemizde göçmen yoktur. İlçemizden il merkezlerine ve büyük şehirlere göç bulunmaktadır. Nüfusumuz her sayımda ortalama 4.000 kişi azalmaktadır. 78.000’den düştük 48.000’ne artık siz hesaplayın. Göç, eğitim-öğretim ile de ilgili bir durumdur. Buradaki kalburüstü öğrencilerimizi biz hep kaybediyoruz. İlçemizden kaçırıyoruz. Van il merkezine gidiyorlar. Örneğin 5. sınıfı bitirmiş öğrencilerin ortaokula gitmesi için veya liseye gidecek öğrencilerin kalburüstü öğrencilerimizin hepsi Van merkeze gidiyor. Bunun sebebi nedir? Buradaki yani ilçemizdeki çok ücretli öğretmen bulunmaktadır. Merkezdeki bir lisede örneğin kimya dersine ücretli bir muhasebeci giriyorsa, vallahi çocuğunu kimse tutmaz diye düşünüyorum. İlçemizden il merkezine doğru bir göç vardır. Bunun için şöyle diyebiliriz. Göç almıyor, göç veriyordur. Bunun sebeplerinden sosyal – ekonomik, bir de buna feodal yapının da etkisi vardır. Adam ben sana edemedim deyip bırakıp gidiyor” (G-26-E-56)

Bu araştırmanın yapıldığı turizm bölgelerimizde ki kentlerde göçlerle ilgili olarak Avrupa ülkeleri ve Rusya bölgesinden gelen yabancıların çoğunlukta olduğu görülmektedir. Turizm bölgesinde ki kentlerimize dünyanın birçok ülkesinden gelmektedirler. Bu konuda yönetici görüşleri şu şekildedir;

“Şu anda ilçemizde 96 ülkeden çocuk vardır. İlçemizin okullarında bu 96 ülkeden gelen çocuklar eğitim görüyorlar. Halk eğitimlerinde bu da geçerli ama bizde genelde Rusya ve o civar ülkelerinden geliyor kursiyerlerimiz. Örneğin Suriye, Afganistan ya da Ortadoğu’nun diğer ülkelerinden gelenler ilimizin diğer merkez ilçelerinde oluyor. Bizim bölgemizde daha çok Rusya ve Avrupa ülkelerinden geliyorlar. Bu ülkeden gelenlere yönelik Türkçe kursları düzenlenmektedir ve bu kurslar genel olarak etkilidir” (G-33-E-48)

“İlçemiz turizm bölgesi olduğu için yabancı uyruklu vatandaşlar çoğunluktadır. İngiliz, Alman ve daha değişik ülkelerden Yabancı uyruklulara Türkçe öğretim kursunu yoğun bir şekilde açıyoruz. Onun dışında buralarda Suriyeli kardeşlerimiz de var. Onların bulunduğu bölgede açıkçası biz onlara yönelik çok kurs açamadık. Kurs merkezimizde ancak burada açabiliyoruz. İlçemize sebze halinin olduğu bölgede genelde orada barınıyorlar. İlçemizde binin üzerinde Suriyeli göçmen bulunmaktadır. Tabii ki çocukları okullara gidiyorlar. Okullardan talep geldiğinde en yakın okul hangisi ise orada eğitim desteği veriyoruz. Birçok bilgi, bilgisizlikten kafalarında yer etmiş. Kulaktan dolma zaten birçoğu. Sosyal medyada da çok kirli bilgi olabiliyor. Ama insanlar

5 Daha detaylı bilgi için Bkz.: Bapaeva, 2021:347-361.

eğitilince doğrusunu öğrenebiliyorlar. Dediğiniz gibi biz projeler ile ilgili kursları bu bölgede açamadık” (G-48-E-48)

“İlçemizde Suriye, Afganistan uyruklu göçmen vatandaşlarımız bulunmaktadır. Yani hükümetin sağladığı bütün programları sağlıyoruz. Mesela bunlar eğer Türk vatandaşlığına geçtiyse tüm kurslarımızdan eşit olarak faydalanmaktadır. Değilse de yabancılara Türkçe A1-A2, uyum eğitimleri, okuma-yazama gibi kurslarımızdan faydalanmaktadır” (G-34-E-51)

“Yabancılara yönelik Türkçe kurslarımız çok revaçtadır. Türkçe A1-A2 kursları yabancılara yönelik kurslarda faydalı oluyoruz ve buna inanıyorum. Suriyeli göçmenlere yönelik okuma-yazma kursları veriyoruz. Suriyeli göçmen ilçemizde oldukça çok var. Diğer kurslarımıza da katılıyorlar” (G-51-K-45)

“İlçemiz bazında her milletten insan bulunmaktadır. Bizim bölgemiz turizm bölgesi olduğu için. Hepsine de eşit miktarda kurslar düzenlemekteyiz. Hatta aşağıdaki derslerimizde Türkçe kursumuz var bizim. Yabancılara yönelik Türkçe A1-A2 kursları. Kimisi evlenmiş, kimisi iş için gelmiş buraya ve işe girmek için Türkçe kurslarına katılmaktadırlar. Türkçe öğrenmek istemektedirler. Buraya sezonluk olarak da gelenler var, ülkemizi seviyorlar. Yerleşenler de çoktur. İşe girmek için de Türkçeye ihtiyaç duyuyorlar. Yediden yetmişe tüm kesimleri kurslarımızı vermekteyiz” (G-53-E-36)

Araştırma yapılan illerden biriside turizm bölgesindeki Antalya’dır. Antalya ilinde doğal nedenler ve iklim şartları, yükselti, ulaşım gibi nedenlerle göç almayan ilçeleri vardır. Bu durum ile ilgili yönetici görüşleri şöyledir;

“İlçemiz, göç açısından göç veren, kırsal bir ilçedir” (G-56-E-29)

“İlçemiz doğa ve iklim şartları ulaşım noktasında zorlu olduğu için ilçemiz dışardan göç almamaktadır” (G-57-E-45)

“İlçemiz yurtdışından ve yurtiçinden göç almamaktadır” (G-58-E-40)

Araştırma ele alınan turizm bölgesindeki iki il olan Antalya ve Muğla ilimize dünyanın birçok yerinden insan gelmektedir. Bu bağlamda bu iki ilimize yarı zamanlı, tamamen yerleşmek üzere ve ülkemizden evlenerek yerleşen insanların olduğu mevcuttur. Bu durum ile yöneticilerimizin görüşleri şöyledir;

“Halk eğitim merkezi olarak ilçemiz göç alan bir Turizm bölgesidir. Her ülkeden insan vardır. Avrupa’dan gelen vatandaşlar vardır. Almanya İskandinav ülkeleri Hollanda, ilçemizde 20 bine yakın Avrupa’dan göçen yabancı vardır. Bu yerleşik Yabancılar ne yapacak Türkçe öğrenecek halk eğitim merkezi olarak yabancılara Türkçe kursumuzun yüzde olarak çok fazla kursumuz vardır. Sadece ilçe merkezinde değil, diğer beldelerde de mahallelerde de kurs var açıyoruz. Yabancılara yönelik Türkçe kurslarına açıyoruz. Okullarımızda da 6-7 yaş 9-10 yaş 11-13 yaş modellerimiz var onlara da Türkçe öğretiyoruz. Okullarımızda da misafir öğrencilere ders saati sonunda mesai saati dışında onlara da Türkçe öğretiyoruz. Hem ülkemizi hem de Türkçe’mizi tanıtımda halk eğitim merkezlerinin büyük faydası olmaktadır. Hem de bu yerleşik yabancıların ülkemize entegre etmiş oluyoruz. İlçemizde yerleşik yabancı sayısı çok fazladır Bu vatandaşlarımıza da dil öğretiyoruz Türkçe öğretiyoruz” (G-29-E-61)

“Şimdi burada ilçemize iç göç olarak geliyorlar ama çok fazla uzun kalmazlar ilçemizde. Genellikle 6 ay kalıyorlar. Yaşam şartlarına şöyle bir bakıyorlar. Genelde gelirler ve giderler. Onlar da ne yaparlar, İşte bizim hijyen kurslarımıza, yabancı dil kurslarımıza, bilgisayar kurslarımıza katılırlar. İlçemizde yabancı gelinlerimiz çok. Dış göç çok fazla vatandaşlığı alan yabancı uyruklular. Her ülkeden vatandaşlık alan insanlar var. Biz de Avrupa’dan Rusya’dan her ülkeden var İngiltere, Hollanda, Almanya, Ukrayna, Kazakistan her yerden vardır. Yabancılara yönelik Türkçe kursu açıyoruz A1-A2 kursu açıyoruz. Her sene bu kurslar açılır. A1 ve A2 kurslarına talepte çoktur. Yabancı kursiyerler kurslara çok düzenli gelirler. Ayrıca mesela vatandaşlık alan meslek kurslarımızda var el ve ayak bakımı. O kurslarımıza da yabancılar katılıyorlar. Bu yıl özellikle kadının para kazanmasına yönelik meslek kurslarına önem verildi. Mesleki kurslara şöyle bir gözlemlediğimiz de ayak bakımı, cilt bakımı tırnak bakımı güzellikle ilgili kurslar. Kadınlar kendi evinde ya da çantasını alıp bir başkasının evine giderek hizmet sunan para kazananlar vardır. Bu hizmet için 200 TL alıp gidip dönüyor. Yabancı kursiyerlerimiz çoktur. Kursu kursiyer sayısı 30 kişi ise bunun 15 tanesi yabancıdır. Yabancıların bildiği alanları açıyoruz

ve onları da geliştiriyorlar. Kalıcı makyaj, yabancıların sanat üzerine el yetenekleri çok gelişmiştir tırnak kalıcı ojeler. İş disiplinleri bizden çok daha iyidir. Bizim vatandaşlarımızdan daha disiplinlidirler. Kurs anlayışları da öyle kurallara uyarlar devamsızlık yapmazlar. Bizde de vatandaşımız esnektir kayıt olur 10 gün ararsınız adam yok gelmiyor” (G-45-K-54)

Araştırmacı: Şöyle de diyebilir miyiz, görüştüğün halk eğitim müdürleri ile kursiyerin devamsızlık nedeniyle bir sonraki kursa tedbir alınması konusunda veya yaptırım uygulanması konusunda bu konuda ne düşünüyorsunuz?

“İnsanların bazen mazeretleri olabiliyor ama ikinci kursta da gelmediyse insanlar otomatikman sistem reddetmesi lazımdır diye ben de düşünüyorum” (G-45-K-54)

Araştırmacı: Almanya'da Hayat Boyu Öğrenme kurslarının ücretli olduğunu öğrendim?

“Ben her zaman şöyle söylüyorum. Cüzi bir miktar para alınması gerekiyor. Çünkü bizim insanımız para verdiği işe değer veriyor. Yabancılarda öyle değil. Eğer bir kursa gidiyorsa bu işi gerçekten öğrenmek için veya gitmek istedikleri için gidiyorlar. Bizde alternatif var gidiyor 10 gün sonra bir bakıyorsun 10 kursa hususi kaydolmuş. Bu nedenle optimal kullanılamamaktadır. Olması gereken aslında bu türlü davranışlar belge ihtiyacı olan insanların önünü kesmiş oluyorlar. Sınıflarımız zaten 30 kişiliktir, sayısı bellidir. 10 kişi sadece vakit geçirmek için kaydoluyor ve kursa gelmiyor. Bir sonraki kursa yeniden kayıt oluyor. Ama bir bakıyoruz, bu belgeye ihtiyacı olan kişilerin mağdur olduğu yönünde. Onun önüne kapatmış oluyor” (G-45-K-54)

“Şimdi ilçemizde sığınmacı statüsünde Suriyeli vatandaşlar ilçemizde bulunmaktadır. Onlara biz okuma-yazma kursları ve Türkçe A1 ve A2 seviye kursları açıyoruz. Dünya'dan ve Avrupa'dan gelen ve ilçemizde yerleşen yabancı uyruklu vatandaşlarımız var. İlçemiz önemli bir turizm bölgesinde olması sebebiyle Alman, Rus kökenli yerleşen insanlarımız var. Bunlarda fiilen okuma yazma kursuna devam eden kursiyerlerimizdir. Türkçe öğreniyorlar. Halk eğitim programları bu insanlara Türkçe ve okuma-yazma öğretmek üzere entegre ediyorlar. Önemli bir bariyerlerini ortadan kaldırmış oluyoruz” (G-31-E-62)

“Biz de yabancılara yönelik sadece, Türkçe öğrenme kursu var” (G-43-E-51)

Araştırmacı: Buraya yerleşmek için gelen yabancılar var değil mi?

“Evet, kısmi zamanlı gelmek için tam zamanlı olarak burada yaşamak için gelen yabancılar var. Onlara Türkçe eğitimi veriyoruz. Şu anda bir tane kursunuz açık durumdadır. Talep oldukça da bu kursları açıyoruz. Onun dışında az evvel ifadesi geçen Suriyeli göçmenler veya başka göçmenler tarafından bu konuda bir talep gelmedi bize. Talep gelmiş olsaydı cevap verirdik mutlaka. Ancak olmadığı için de böyle bir kursumuz yok” (G-43-E-51)

Araştırma yapılan illerden Antalya'nın elit semtlerine Avrupa Birliği Ülkeleri ile Rusya Federasyonu ve Ukrayna gibi ülkelerden göçler görülürken, diğer semt ve ilçelere Orta Doğu, Asya, Suriye, Irak, İran gibi bölge ve ülkelerden göç hareketini görmek mümkündür. Bu durumla ilgili olarak yöneticilerin görüşleri şöyledir;

“Halk Eğitim merkezimizde yabancılara yönelik genelde Türkçe öğretimi A1 ve A2 seviye kurslar vermekteyiz. Yabancılar çok fazla Türkçe öğrenmek istiyorlar. Bir okulda 7 tane Türkçe öğrenme kursumuz var. Yaklaşık 22 tane KONSEM (Konyaaltı Sanat Eğitim Merkezi) ve ATASEM (Antalya Büyükşehir Belediyesi Atatürk Sanat Eğitim Merkezi)'de Türkçe öğrenme kursumuz var. Yani Konyaaltı Belediyesi ve Antalya Büyükşehir Belediyesi'nde kurslarımız var. Aynı zamanda dışarıdan göç eden yabancı uyrukluların çocukları var. Yeterince Türkçe bilmiyorlar ama bizim okulumuzdalar. Yine öğrencilere yönelik, ilkokul grubuna yandaki okulda 3-4 grubum var. Lise ve ortaokullar istiyor. Hepsine kendi okullarında öğretmenlerimizi gönderiyoruz. Yabancılara yönelik Türkçe anlamında kurs veriyor. Diğer kurslarımızın kursiyer anlamında Türk - yabancı ayrımı yoktur zaten. Resim, müzik, futbol, fitness, atletizm gibi aklınıza gelebilecek hangi kursları açtıysak diksiyon, kişisel gelişim kurslarına zaten giriyorlar” (G-36-K-53)

“Yeterli olmasını isterdim. Çünkü bu insanlara ulaşamıyoruz. Bölgemize göç nedeniyle gelenler genellikle dil kurslarını tercihleriyle bize katılıyorlar. Yabancılar için Türkçe öğretimi. Diğerleri zaten ekonomik sıkıntıları nedeniyle kısa süreli kurslarımıza geliyorlar. Hijyen kursu, pastacı çırağı kursları gibi kısa süreli olanları geliyorlar. Yurt dışı göçlerden gelenler özellikle dil kurslarına geliyorlar. Bunun dışında izin alabilmek, resmi kayıt oluşturmak için geliyorlar. İlçemize gelen göçmenler Ortadoğu kökenli, Suriye, Irak ve Afganistan ağırlıklıdır. Tabi Antalya'da Rus, Alman

bunlar daha elit sınıfları tercih ediyorlar. Konyaaltı ile görüştiyseniz burada Rus'lar ağırlıktadır. Kırgızistan, Tacikistan kökenli maalesef bu insanlara ulaşamıyoruz. Çünkü ilçenin demografik yapısıyla ilgilidir. Bu insanlar çalışıyorlar. Mesela Suriye ve Irak kökenliler geri dönüşüm malzemesi toplayarak geçiniyorlar. Sektör şu anda tamamen ellerine geçmiş durumdadır” (G-37-E-50)

“Antalya turizm bölgesi olduğu için çok sayıda farklı ülkeden vatandaşlarımız vardır. Bir hafta öce yaptığımız istatistik çalışmasında, geçen yıl yaptığımız kurslara 39 farklı ülkeden kursiyer katıldığını gördük. Bulduğumuz ilçe Antalya'nın en büyük nüfusuna sahip ilçesidir. Nüfusu 600.000'ni geçmiştir. Diğer ilçelere nazaran kira ve ev fiyatları bir tık düşük olduğu için bu sebeple daha fazla yabancı uyruklu kursiyerimiz mevcuttur. Kursiyerlerimizin büyük çoğunluğu Ortadoğu, Suriye ve Asya kökenlidir. Kursiyerlerimizin özellikle en çok tercih ettiği kurslar, yabancılara yönelik Türkçe A1,A2 kursu, İngilizce kursu ve okuma-yazma kurslarıdır. Vatandaşlarımız ayrıca bu tip kursların yanında meslek edindirme kurslarına oldukça rağbet göstermektedir. Bu kurslarında her geçen gün buldukları yerler uzak bile olsa kendi şartlarını zorlayarak bu kurslara gitme gereği hissetmektedirler” (G-35-E-49)

“Göçmenlere özellikle okuma yazma, Türkiye'den gelenlere okuma yazma, yabancı ülkelere gelenlere Türkçe A1- A2 ve yine okuma yazma kursları açıyoruz. Ama yeterli mi? değil. Bunun için ayrı bir proje yapılması gerekmektedir. Suriye kökenli göçmen oldukça fazladır. İlçemiz, turizm bölgesindedir. Bununla ilgili 2 tane görevli vardı. Onları bizden aldılar. Ücretleri ile ilgili bir sıkıntı oldu” (G-30-E-51)

Turizm bölgesinde olan Antalya ilimiz aynı zamanda tarımsal faaliyette de önemli yere sahip olması nedeniyle hem iç göç hem de sığınmacı göçü ile karşı karşıya kalmaktadır. Bu durum ile ilgili yöneticilerimizin görüşleri şöyledir;

“İlçemiz tabii ki göç alan bir yerdir. Bu açıdan hem turizm, hem de tarım memleketidir. Yurtdışı göç ile gelen göçmenlerin halk eğitim merkezlerine tam olarak yansımalarını düşünmüyorum. Hayatın akışı içinde devam ediyorlar ama nadiren merkezimize geliyorlar. Tabii ki biz kurs duyurularımızı yapıyoruz. Okul müdürlükleri aracılığıyla oralara giden öğrencilerin ailelerine ulaşma açısından duyurularda bulunuyoruz. Yabancılar için Türkçe A1- A2 kursları düzenliyoruz. Yine okuma - yazma kursları düzenliyoruz. İlçemize dünyanın çeşitli ülkelerinden gelen ve yerleşenler var. Bu nedenle Türk Dilini öğrenmek istiyorlar. Suriyeliler de yine Almanlar, Ruslar ve diğer ülkelere gelen insanlarla birlikte Türkçe öğreniyorlar. Halk eğitim, göçmenlere yönelik faydalı kurslar düzenlenmektedir” (G-28-E-49)

“İlçemiz turizm bölgesi olması nedeniyle iller arası iç göç ve uluslararası (yurtdışından) göçler almaktayız. Suriyeli göç pek fazla yoktur. İç göç ile gelenlere genellikle açık ortaokul ve açık lise gibi kurslarımıza ve faaliyetlere katılmaktadırlar. İşe girmek için ve çalışmak için genellikle bu tür faaliyetlere başvuruyorlar. Yabancılara yönelik Türkçe kurslarımız (A1-A2) vardır. Özellikle yabancılar bu kursları çok talep ediyorlar. Bir de buraya çalışmaya gelen (iç göç olarak gelenlerde) turizm sektöründe çalışabilmek için mesleki kurslarımıza başvurmaktalardır. Bireysel olarak gelişmelerini tamamlamak için ve işe girebilmeleri için gereken kursları almaktadırlar. Mesela hijyen kursu, aşçı çırağı kursu, pastacılık kursu gibi mesleki kurslara başvuruyorlar. İç göç ile gelenlerden okuma - yazma bilmeyenler de çıkıyor. Biz onlara kurslar açıyoruz. Bazen okuma yazma bilip de belgesi olmayanlar oluyor. Onlar için de sınavlar düzenliyoruz. Halk eğitim merkezleri onlara 1. kademe ya da ikinci kademe, eksikleri nerelerde ise kurslar ve sınavlar düzenleriz. Bu kapsamda eksiklerini tamamlayarak belgelerini vermekteyiz” (G-49-K-42)

Araştırmacı: Şöyle diyebilir miyiz? Halk eğitim merkezleri programları okuma yazma bilmeyenden tutun, örgün eğitimi boşluklarını doldurup, kişileri üniversiteye kadar hazırlar.

“Kesinlikle diyebiliriz. Okuma bilmeyenden üniversiteye hazırlığa kadar halk eğitim programları bunu sağlar” (G-49-K-42)

“Ülkemizde göç olarak fazla yok. Ancak mevsimlik işçilerin geldiği bir ilçedir. İlçemizde nüfus artışı yok. Tarıma yönelik geçici mevsimlik işçiler ilçemize geliyor. Sürekli göç alan bir ilçe değiliz. Son birkaç yıldır ilçemizin nüfusu göç veren durumundadır. Bu bağlamda nüfusumuz azalmaktadır. Yaklaşık 26 bin nüfusumuz vardır. Son birkaç yıldır ilçemizin nüfusu artmamaktadır. Suriye uyruklu vatandaşlarımız vardır. Onlara okuma - yazma kursları açtık. Türkçe öğrenme kursu (A1-

A2) kursu açtık. Onlara okuma - yazma kursları daha çok açtık. Suriyeliler gündüzleri çalıştıkları için el sanatları kurslarına gelemiyorlar. Daha çok okuma - yazma kurslarına geliyorlar. Özellikle bu anlamda Suriye uyruklu vatandaşlarımızın çok fazla okuma - yazma kursu açtık. Hala da açmaya devam ediyoruz. Toplumla uyumlu hale gelmeleri için. Çünkü insanlar dil ile iletişime geçebiliyorlar. İnsanlar konuşamadıkları zaman kendilerini yetersiz ve eksik hissediyorlar. Biraz daha yol kat ettikleri zaman hem işleri konusunda başarıya ulaşıyorlar, hem çevreyle ilişkileri konusunda artı sağlamış oluyorlar. Böylece önlerindeki bariyerler kalkmış oluyor” (G-50-E-51)

“İlçemizde ağırlıklı olarak Suriye kökenli göçmenler vardır. İlçemizde geçim kaynaklarından tarımsal faaliyet alanları çok olduğu için buralarda çalışmak üzere geliyorlar. Bu göçmenlerin bizden ağırlıklı talepleri yabancılara yönelik Türkçe öğrenme, okuma - yazma kurslarıdır. Diğer kurslara da katılıyorlar. Ancak kitlesel olarak okuma - yazma ile Türkçe öğrenme kurslarına talepleri ağırlıktadır. Diğer kurslarımıza katılan kursiyerlere bakıldığında bir kısmının Suriye kökenli göçmenlerden ve diğer yabancı ülke vatandaşlarından oluşmaktadır” (G-52-E-35)

“İlçemize gelen göçmenler vardır. Bunlara yönelik Türkçe A1-A2 kursları düzenlemekteyiz. Göç eden yabancılara yönelik Türkçe kurslarımızda yaygındır. Yabancılara yönelik okuma - yazma kursları da düzenlemekteyiz. İlçemiz turizm bölgesi ve tarım bölgesinin hemen yanındadır. Bu nedenle yabancuların buraya gelmesi söz konusudur. Yabancılara yönelik onlar için engel olan Türkçe ve okuma - yazma ile ilgili problemlerini de halk eğitim kursları ile çözmüş oluyoruz” (G-32-E-56)

“İlçemizde doğu illerinden ağırlıklı olmak üzere tarım sektöründe çalışmak için gelen iller arası göç etmiş insanlar vardır. Bu şekilde gelenlerin içinden açık lise ve açık ortaokullara kayıtlarını yapmaktayız. İlçemizde Suriyeli göçmenler de vardır. Onlara yönelik okuma - yazma kursları ile Türkçe A1-A2 kursları açmıştık. İlçemizde Suriyeli göçmenler bulunmaktadır” (G-54-E-42)

“Göç nedeniyle ilçemizde Suriye uyruklu insanlar vardır. Onlara yönelik Türkçe A1-A2 kursları ve okuma - yazma kursları açıyoruz. Meslek edindirme kursları düzenliyoruz” (G-55-E-52)

Araştırmacı: Halk eğitimi merkezinizin yer tarifini Suriye kökenli vatandaşımızdan sorarak öğrendim. Türkçe tarif etti. Hatta şöyle düşündüm: Türkçe öğrenmiş ilgili kişi. Halk eğitim de bu bağlamda görevini yapmış. Türkçesinin zayıf olduğunu fark ettim. Belki de kurslarınıza gelmiştir.

“Kesinlikle katılmıştır. Kurslarımıza gelmezse bilemez. Türkçe öğretiyoruz. Katkı sağlıyoruz” (G-55-E-52)

Araştırma yapılan bir başka kentimizde Muğla’dır. Muğla ilimizde kaçak yollarla gelen yabancılara geri gönderme merkezi bulunmaktadır. Bu merkezin bulunduğu ilçede halk eğitim merkezimizin açtığı çeşitli kurslar bulunmaktadır. Bu durum ile ilgili olarak yöneticimizin görüşleri şöyledir;

“İlçemizde göç alan bir yer değildir. Sadece burada geri gönderme merkezi bulunmaktadır. Yurt dışından kaçak gelenlerin toplanıp geri gönderildiği yer var. Bu merkezde de kurs açıyoruz. Burada ahşap boyama kursu açtık. Tekrar talep ediyorlar. Burada süreçler zor tamamlanıyor. Genellikle deniz yoluyla kaçak gelenlerin çoğunlukta olduğu merkezdir. Muğla’da Suriyeli göçmen çok yoktur. Muğla’nın elit ilçelerinde pek yoktur. Kursiyer profilimizde yurtdışında çalışmışlar, fizik ve matematik mühendisleri babaanne olarak görülen kursiyerler çalışma hayatlarında çok başarılı işler yapmış genellikle elit yerlerden gelen emekli olmuş insanlardan oluşmaktadır. Kursiyerlerimiz ahşap boyama, kanaviçe, hobi amaçlı ve bir araya gelip keyifli vakit geçirme amaçlı kullananlardır” (G-39-K-35)

Araştırma yapılan illerden biriside Muğla’dır. Muğla iline çeşitli nedenlerle yurtiçi ve yurt dışından gelenler olmaktadır. Beşeri sermayesi oldukça yüksek olan ile emekli olmuş yerli ve yabancılarda gelmektedir. Türkçe kursları ve dil kursları bu konuda oldukça açılmaktadır. Bu konu ile ilgili yönetici görüşleri şöyledir;

“Bizim ilçemize genellikle emekli olup, yerleşmek üzere gelenlerden oluşmaktadır. Suriye’den çok az (belli oranda) göçmenler vardır. Onlar da bizim kurslarımıza katılıyor. Okuma - yazma ve Türkçe öğrenme ile diğer kurslarımıza katılıyorlar” (G-38-E-53)

“Var. Bunlara yönelik Türkçe öğrenme kursları (A1-A2) ve okuma - yazma kurslarımız vardır. Özellikle Türkçe kursları düzenliyoruz. Sosyal uyum konusunda önemli bir bariyerlerini kaldırmış oluyoruz” (G-40-E-33)

“Suriyeli göçmenler ilçemizde bulunmaktadır. Onlara yönelik okuma - yazma ve Türkçe öğrenme (A1-A2) kursları düzenlemekteyiz” (G-41-E-58)

“Yurtdışından göç olanlara değişik kurslar açıyoruz. Suriyeli vardır ama çok olmamakla birlikte Afrika ülkelerinden göçmenler var. Genellikle bu kimseler Türkçe A1-A2 kursları ile okuma - yazma kursları istiyorlar” (G-44-E-62)

“Yurtiçinden de Yurtdışından da burada ilçemizden iç göç ve dış göç çok var. İç göç de okuma yazma ile karşılaşmıyoruz. Hayır, genelde buraya turizm ya da iş için geliyorlar. Okuryazar da. Suriyeli vatandaşlarımız var. Onlarda okuma - yazma ve Türkçe sıkıntısı var. Suriyeli sayısı ülkenin diğer yerlerine göre çok yüksek değil. Sayıları, doğu ile veya güney ile karşılaştırsak çok fazla sayıları yok ama neticede varlar. Ben bununla ilgili bir çalışma yaptım. Tüm okul müdürleri ile görüştim. Her sınıfta 2-3 öğrenci var. Hemen hemen her sınıfta ve bunların hepsine ben Türkçe kursu açtım okullarında. Amaç bu kişileri topluma entegre etmek. Türkçe ve sınıf öğretmenlerinin ekstra bir zaman ayırıp Türkçe veya okuma - yazma öğretme şanslar olmuyor. O hep dışarıda ve bir sorun olarak kalıyor. Sınıf içinde çocuk bir ilerleme kaydedemiyor. Bu bağlamda öğretmen için de bir ilerleme olmuyor. Biz halk eğitim olarak bunları Türkçe kurslarıyla desteklemeye çalışıyoruz. Ancak kursiyerlerde devam sıkıntısı oluyor. İdarecilerin bununla biraz daha ilgilenmeleri gerekebilir açıkçası” (G-46-K-32)

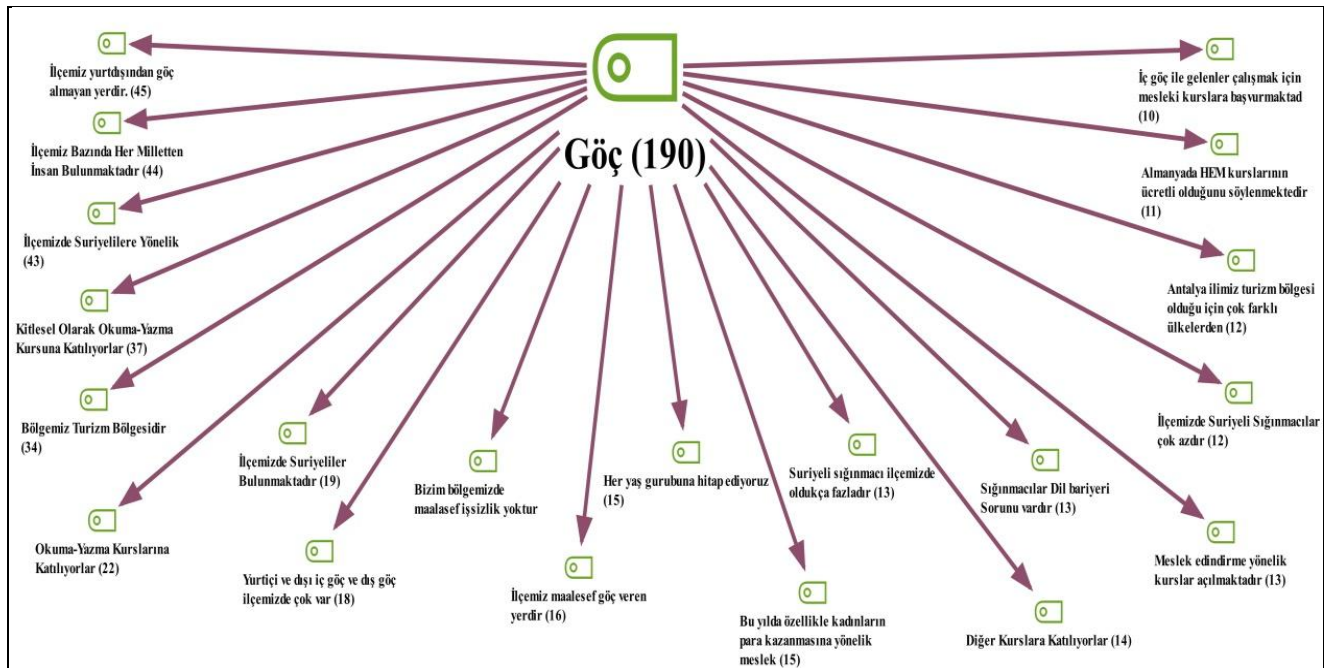
Araştırmacı: Şöyle öneride geliyor; Bizim 15 yaş üzeri açtığımız için kursları, bu yaş grubunun altındaki öğrencilerin (çocukların) Türkçe bilmedikleri için halk eğitim kursu açabiliyor muyuz?

“Yabancılara Türkçe öğretimi modülü eklendi. Artık her yaşa açabiliyoruz. Kurumsal olarak biz her yaş grubunu açtık Suriyelilere. Ayrıca yetişkinlere yönelik okuma - yazma kurslarımız var. Yabancılara yönelik Türkçe kurslarımız var. İsteyene okuma - yazma, isteyene Türkçe A1 A2 kursu veriyoruz. Ayrıca Avrupalı vatandaşlarımız da var buraya yerleşen. Turizm bölgemiz olduğu için yine onlara da yabancılara yönelik Türkçe A1-A2 kursu açıyoruz” (G-46-K-32)

“Suriyeli ve Avrupa'nın çeşitli ülkelerinden ülkemize gelen ve yerleşenler ilçemizde de bulunmaktadır. Bu insanlara Türkçe A1, A2 kursları ile okuma - yazma kursları düzenlemekteyiz. Ayrıca bu kimseler diğer kurslarımıza da katılmaktadırlar. Diğer ülkelerden gelen bireylerin farklı yetenek ve becerilerle de Türk vatandaşlarına yönelik etkileşimler olmaktadır” (G-47-K-53)

Halk eğitimi merkezlerinin ülkemize gelen dış göçlerle ilgili yaptıkları faaliyetleri açısından yönetici perspektiflerinden oluşan kavram ve temalarla ilgili kod listesi Şekil-1’de verilmiştir.

Şekil 1. Göç ile İlgili Kod Listesi (yazar tarafından hazırlanmıştır).

Göç alt teması altında oluşan kod listesi ve frekansları şu şekildedir;

- Göç (612 Toplam)
- İlçemiz yurtdışından göç almayan yerdir (45)
- İlçemiz bazında her milletten insan bulunmaktadır (44)
- İlçemizde Suriyelilere yönelik kurslar düzenlenir (43)
- Kitlesele olarak okuma-yazma kursuna katılıyorlar (37)
- Bölgemiz turizm bölgesidir (34)
- Okuma - yazma kursuna katılıyorlar (22)
- İlçemizde Suriyeliler bulunmaktadır (19)
- Yurtiçi ve yurtdışı iç göç ve dış göç ülkemizde çok var (18)
- Bizim bölgemizde maalesef işsizlik yoktur (16)
- İlçemiz maalesef göç veren yerdir (16)
- Her yaş grubuna hitap ediyoruz (15)
- Bu yılda kadınların para kazanmasına yönelik meslek kursları açıyoruz (15)
- Diğer kurslara da katılıyorlar (14)
- Suriyeli sığınmacılar ilçemizde oldukça fazladır (13)
- Sığınmacıların dil bariyeri sorunları vardır (13)
- Meslek edindirmeye yönelik kurslar açılmaktadır (13)
- İlçemizde Suriyeli sığınmacılar çok azdır (12)
- Antalya ilimiz turizm bölgesi olduğu için çok farklı ülkeden insan vardır (12)
- Almanya’da HEM kurslarının ücretli olduğu söylenmektedir (11)
- İç göç için gelenler çalışmak için mesleki kurslara başvurmaktadır (10)

Göç kavramı, toplam 612 defa ifade edilmiş ve kod listesi oluşmuştur. Göç kavramı adı altında dikkati çeken ifadeler bakıldığında, araştırma yapılan alanlarda uluslararası göç aldığı ifade edilmiştir. Bu uluslararası göç hareketinde Suriye, Rusya federasyonu, Ukrayna, Afganistan ve Orta Asya ile diğer bölgelerden geldiği ifade edilmiştir. En fazla göç hareketinin Suriye kaynaklı olduğu görülmektedir. Uluslararası göç hareketi ile gelen bu insanlara halk eğitimi merkezlerinde en çok okuma - yazma, Türkçe (A1, A2, B1), sosyal uyum semineri ve mesleki kurslar uygulandığı görülmektedir. Göç hareketi ile gelenlerin en çok sosyal uyum için en önemli engeli dil konusunda hissetmeleri bu bağlamda dil kurslarına katıldıkları sonucuna ulaşılmıştır. İş ve istihdam bağlamında da mesleki kurslara katıldıkları yönünde görüşler oluşmuştur. Alan araştırmasında turizm bölgesi olan illerde her ulustan insanın geldiği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma yapılan illerden Hatay’da Suriye uyruklu “göçmen” veya “geçici sığınma statüsünde” insan bulunduğu, Van ilinde Ortadoğu, Irak, İran, Suriye daha çok Afganistan uyruklu insanların olduğu ifade edilmiştir.

Kişinin doğup büyüdüğü sosyal çevreden ayrılarak başka bir coğrafi alana doğru hareketliliğini ifade eden göç, hem zor bir karar hem de göç sonrasındaki bilinmezlik nedeniyle çok çeşitli riskler barındıran bir eylemdir. İnsanların sebepsiz yere yaşadığı toprakları terk edip başka bir şehre veya ülkeye yerleşmesi mümkün değildir. Bu nedenle göç varsa sebeplerinin de olması kaçınılmazdır (Uysal ve Güler, 2020:223). Göçün ekonomik sorunlar, savaş, deprem, sel felaketi, salgın hastalıklar gibi zorunlu nedenlerden dolayı yapılması ya da daha iyi bir eğitim alma ile daha konforlu bir yaşam sürme gibi zorunlu olmaktan ziyade tercihe dayalı nedenler olabilmektedir (Yılmaz ve Mecek, 2023:1).

4. SONUÇ

Sebebi her ne olursa olsun göç hareketi hem göç edenler için, hem geride bıraktıkları yerler için, hem de yeni geldikleri yerler için önemli sonuçlar ortaya koymaktadır. Sonuçlar olumlu ve olumsuz niteliklere sahiptirler. Türkiye açısından son yıllarda yaşanan yoğun göç, ülke açısından birçok olumsuzluğu içinde barındırmaktadır. Göç gerçeği yadsınamaz bir hale geldiği için zararın en aza indirilebilmesi açısından bazı politikaların geliştirilmesi ve bu kapsamda muhtelif uygulamaların hayata geçirilmesi gerekmektedir.

Göçmenlerin Türkiye'deki en önemli sorunlarından birisi de “sosyal uyum” olarak karşımıza çıkmaktadır. Göçmenlerin Türkiye'ye sosyal uyumunun gerçekleştirilmesi, öncelikle dil, okuma – yazma, meslek edindirme vb. kurslar ile sağlanabilecektir. Yapılan araştırma kapsamında talep edilen ve dolayısıyla da talep üzerine açılan kurslarda da bu durum açıkça görülmektedir. Bununla birlikte göçmenlerin uyruğu, ekonomik yapıları, göç ettikleri coğrafi alanın özellikleri vb. unsurlar bu kursların ve ihtiyaçların tür ile boyutlarını da şekillendirmektedir.

Halk eğitimi merkezlerinin yurt dışından göç ile gelenlere en çok açtığı kurslar okuma - yazma, Türkçe A1-A2, sosyal uyum semineri, mesleki kurslar ile diğer kurslardır. Yurt dışından gelenlerin en çok sıkıntı yaşadığı konu dil bariyeridir. Bu sorunu halk eğitimi merkezi programları çözmektedir. Yine toplumsal farklılıklar olmasından yabancılara yönelik sosyal uyum semineri düzenlenmektedir. Özellikle Suriyeli geçici sığınmacılara yönelik düzenlenen bu kurslar topluma entegre etme, toplum ile ilgili iş ve işlemlere uyumunu sağlamaktadır.

Suriye savaşı ile göç olgusu Türkiye'nin güney kentlerini etkilemiştir. Göç ile etkilenen kentler arasında Hatay kenti de vardır. Hatay'ın bazı ilçelerinde yerel halkın nüfusundan fazla Suriyeli geçici sığınmacıların bulunduğu sonucuna halk eğitimi merkezi faaliyetlerine katılan kursiyer sayısından anlaşılmaktadır.

Halk eğitimi merkezlerinde Suriyeli sığınmacılara yönelik, Türkçe A1-A2 kursları, meslek edindirme kursları, okuma - yazma kursları ve diğer kurslar verildiği sonucuna ulaşılmıştır. Alan araştırılması yapılan şehirlerden Hatay kentinde Suriyeli sığınmacılar ile Fas ve Etiyopya'dan da göçmenlerin bulunduğu ilçelerin bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırma yapılan bir diğer kentimizden birisi de Van kentidir. Van'da sınır kapıları ve göç idaresi geri gönderme merkezi bulunmaktadır. Van iline uluslararası göç olarak Afganistan, İran, Irak ve Suriye kökenliler gelmektedir. Van ilinde en çok Afganistan kökenli göçmenler bulunmaktadır. Halk eğitimi merkezleri uluslararası göçmenlere yönelik geri gönderme merkezlerinde de kurslar düzenlendiği sonucuna ulaşılmıştır. Van ilinin kendi özelinde içgöç açısından Van il merkezine doğru ve Türkiye'nin metropollerini ile batı şehirlerine doğru göçlerin olduğu tespit edilmiştir.

Bu araştırmanın yapıldığı turizm bölgelerimizde ki kentlerde göçlerle ilgili olarak Avrupa ülkeleri ve Rusya bölgesinden gelen yabancıların çoğunlukta olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Turizm bölgesinde ki kentlerimiz olan Antalya ve Muğla'ya dünyanın birçok ülkesinden insanlar geldiği anlaşılmıştır. Halk eğitimi merkezlerinin yurt dışından göç ile gelenlere en çok açtığı kurslar: okuma - yazma, Türkçe A1-A2, sosyal uyum semineri, mesleki kurslar ve diğer kurslardır. Yurt dışından gelenlerin en çok sıkıntı yaşadığı konu dil bariyeridir. Bu sorunu halk eğitimi merkezi programlarının çözdüğü sonucuna ulaşılmıştır. Yine toplumsal farklılıklar olmasından yabancılara yönelik sosyal uyum semineri düzenlendiği görülmektedir. Özellikle Suriyeli geçici sığınmacılara yönelik düzenlenen bu kurslar topluma entegre etme, toplum ile ilgili iş ve işlemlere uyumunu sağlamak olduğu görüşü oluşmuştur.

Her dört ilde Orta Doğu ülkelerinden, Asya ülkeleri ve Rusya gibi ülkelerden bu illere insanların geldiği tespit edilmiştir. Özellikle Suriye kökenli göçmen ve sığınmacıların en fazla olduğu görülmektedir. Türkiye'ye gelen bu göçmen ve sığınmacılar halk eğitimi merkezlerinde sosyal uyum, dil kursları A1-A2 Türkçe kursları, okuma - yazma kursları ve meslek edindirme kurslarına katıldıkları görülmektedir. Bu çalışmada göçmen ve sığınmacılar ile ülkemizde bulunan yabancılara halk eğitimi merkezi programlarının sosyal uyum sağlamada ve dil bariyerini ortadan kaldırma açısından etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Daha önce de belirtildiği üzere yapılan araştırmanın “zaman”, “yer”, “örneklem” ve “içerik” gibi unsurlar açısından sınırlılıkları bulunmaktadır. Dolayısıyla veri toplamadaki zaman dilimi, seçilen iller, bu illerde o an için görevli olan yöneticiler ve sorulan sorular kapsamında bulgular elde edilmiştir. Bu sınırlar dışında kalan veriler toplanmadığı için bulguların elde edilmesinde ve yapılan analizlerde kullanılmamıştır. Bu nedenle farklı zamanlarda aynı örneklem grubu ile çalışmalar yapılması, sonuçların karşılaştırılabilmesi açısından oldukça

yararlı olacaktır. Yine farklı örneklem gruplarında yapılacak çalışmalar elde edilen bulguların karşılaştırılabilmesi açısından oldukça yararlı olacaktır.

YAZAR BEYANI / AUTHORS' DECLARATION:

Bu makale Araştırma ve Yayın Etiğine uygundur. Beyan edilecek herhangi bir çıkar atışması yoktur. Araştırmanın ortaya konulmasında herhangi bir mali destek alınmamıştır. Makale yazım ve intihal/benzerlik açısından kontrol edilmiştir. Makale, “*en az iki dış hakem*” ve “*ift taraflı krleme*” yöntemi ile değerlendirilmiştir. Makalede kullanılan ölçek için yazar tarafından ölçeğin orjinal sahibinden izin alındığı beyan edilmiştir. Yazar(lar), dergiye imzalı “*Telif Devir Formu*” belgesi göndermişlerdir. Bu araştırmanın yapılması ile ilgili olarak Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Etik Komisyonundan 03/03/2021 tarih ve 92 sayılı “*Etik İzni Belgesi*” alınmıştır. Yazar, çalışmanın tüm bölümlerine ve aşamalarına tek başına katkıda bulunmuştur. / **This paper complies with Research and Publication Ethics, has no conflict of interest to declare, and has received no financial support. The article has been checked for spelling and plagiarism/similarity. The article was evaluated by "at least two external referees" and "double blinding" method. For the scale used in the article, it is declared by the authors that permission was obtained from the original owner of the scale. The author sent a signed "Copyright Transfer Form" to the journal. Regarding the conduct of this research, an "Ethics Permission Certificate" dated 03/03/2021 and numbered 92 was obtained from the Ethics Committee of the University of Muğla Sıtkı Koman. The author contributed to all sections and stages of the study alone.**

KAYNAKA

- AKINCI, Buket, NERGİZ, Ahmet ve GEDİK, Ercan (2015), “*Uyum Sreci zerine Bir Değerlendirme: Gc ve Toplumsal Kabul*”, **Gc Araştırmaları Dergisi**, S.2, ss.58-83.
- ALAEDDİN, Rawan ve BATUHAN, Tuna (2022), “*Hatay-Antakya’da Yaşayan Suiyeli Sığınmacıların Sosyal Uyumunun lmesi*”, **Ortadoğu ve Gc**, S.12(2), ss.378-426.
- BAPAEVA, Aya (2021), “*Gc Nedeniyle Van Kırgızlarının Doğumla İlgili Gelenek-Greneklerinde ve ocukluk Dönemindeki Geçiş Törenlerinde Oluşan Değişimler*”, **Uluslararası İnsan alışmaları Dergisi**, S.4(8), ss.347-361.
- CRESWELL, John W. (2013), **Nitel Araştırma Yöntemleri: Beş Yaklaşıma Göre Nitel Araştırma ve Araştırma Deseni** (ev. Mesut Bütün, Selçuk Beşir Demir), Siyasal Kitabevi, Ankara.
- GC İDARESİ BAŞKANLIğI (2023), “*Geçici Koruma Statts İstatistik*”, **GİB Kurumsal Web Sayfası**, www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638 (Erişim Tarihi: 13.06.2024).
- KARA, Ece, DÖNMEZ YAPUCUOğLU, Melek ve ERYILMAZ BALLI, Funda (2023), “*Gcmen Kadınların Sosyal Uyum Süreçlerinin İncelenmesi*”, **Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, S.(34), ss.420-442.
- KüMBETOğLU, Belkis (2019), **Sosyolojide ve Antropolojide Niteliksel Yöntem ve Araştırma**, Bağlam Yayıncılık, İstanbul.
- MİLLİ EğİTİM BAKANLIğI- MEB (2023), “*Kurs Programları*”, **MEB Kurumsal Web Sayfası** (e-yaygın), <https://e-yaygin.meb.gov.tr/pagePrograms.aspx> (Erişim Tarihi: 12.05.2024).
- ÖZKAN, Recep (2019), “*Gc Olgusu ve Toplumsal Yapıya Etkisi*”, **Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, S.33(47), ss.127-145.
- PATTON, Michael Quinn (2014), **Nitel Araştırma ve Değerlendirme Yöntemleri** (ev. Mesut Bütün, Selçuk Beşir Demir), Pegem Akademi Yayınları, Ankara.
- PEKER, Doğan (2023), “*Türkiye’de Halk Eğitimi Merkezi Programlarının Beşeri Sermayenin Geliştirilmesi ve Yoksullukla Mücadele Açısından Etkinliği: Antalya, Muğla, Van ve Hatay rnekleri*”, **Doktora Tezi**, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.

- PEKER, Doğan (2024), “Yoksullukla Mücadelede Yerel Yönetimlerin Rolü: Antalya, Muğla, Hatay ve Van Büyükşehir Belediyesinde Bir Analiz”, **Kent Akademisi Dergisi**, S.17(2), ss.433-455.
- PEKER, Doğan, DEMİREL, Betül, YUMUŞAKER, Mehmet Can, KÜÇÜKBEYAZIT, Zekeriya ve PEKER, Furkan (2021), “Halk Eğitimi Merkezlerinde Uygulanan Kurslara Kursiyerlerin Katılma Nedenleri ve Memnuniyet Algısı: Erzin İlçesi Örneği”, **Assam Uluslararası Hakemli Dergi**, S.8(19), ss.123-139.
- PEKER, Doğan, ERDEM, Mehmet, CEMİLOĞLU, Mehmet ve PEKER, Hatice (2023), “Göç Yönetiminde Yerel Yönetimlerin Rolü: Hatay İlçelerinde bir Analiz”, **Assam Uluslararası Hakemli Dergi**, S.10(23), ss.1-16.
- TDK – TÜRK DİL KURUMU (2023), “Göçmen”, **Güncel Türkçe Sözlük**, TDK Yayını, Ankara, 13. Baskı, <https://sozluk.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 13.06.2024).
- UYVAL, Yusuf ve GÜLER, Fatih (2020), “Türkiye’de Dış Göçün Kent Hayatına Etkileri: Çanakkale Örneği”, **Türkiye’de Göçün Kentler Üzerindeki Etkileri ve Yönetimi** (Ed. Vedat Yılmaz, Yıldız Atmaca), Ekin Yayınları, Bursa, ss.219-240.
- YILDIRIM, ALİ ve ŞİMŞEK, Hasan (2018), **Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri**, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- YILMAZ, Vedat ve MECEK, Mehmet (2023), “Kavramsal ve Kuramsal Açından Göç”, **Türkiye’de Göç Yönetim Politikaları** (Ed. Vedat Yılmaz, Muzaffer Bimay), Nobel Yayınları, Ankara, ss.1-26.
- YILMAZ, Vedat, ÇELİK EFŞAN, Nur ve MECEK, Mehmet (2020), “Suriyeli Göçmenlerin Kentlere Etkilerinin Torbalı Özelinde Değerlendirilmesi”, **Türkiye’de Göçün Kentler Üzerindeki Etkileri ve Yönetimi** (Ed. Vedat Yılmaz, Yıldız Atmaca), Ekin Yayınevi, Bursa, ss.285-312.

6548 sayılı **Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu** (04.04.2013 tarih ve 28615 sayılı Resmi Gazete).

